

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan s izjemo ponedeljka in dneva po prazniku

Čekovni račun.
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 za
inzerate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Oči in ušesa sveta

Dne 5. maja 1821 je umrl nek mož na samotnem otoku v Atlantskem oceanu. Deset let prej je Evropa pred njim trepetala, najmočnejši sveta so se potegovali za njegovo naklonjenost. Napoleon Bonaparte. Toda šele dva meseca po svet pretresajočem dogodku, dne 4. julija, je novica o njegovi smrti prišla v angleški urad za kolonije v Londonu, kamor jo je prinesel kapitan neke ladje. In potem je trajalo še dva dni, preden je Pariz bil obveščen o smrti svojega cesarja. Nedavno so nemška letala bombardirala Škotsko. Radijska postaja v Londonu pa je v svoji večerni oddaji sporočila sledeče: »Pred dvajsetimi minutami so nemška letala vrste Yunkers preletela Škotsko in na nekaterih krajih odvrkla bombe...«

Ta dva primera nam kažejo napredek v poročanju novic, ki so najvažnejši činitelj pri oblikovanju javnega mnenja. Javno mnenje je nekaj, kar je težko opredeliti, kar pa je bistvene važnosti za vsakogar, ki mu je zaupano vodstvo države. Zaradi tega vidimo, da javnemu mnenju, posebno v avtoritarnih državah posvečajo največjo pažnjo in store vse, da je naklonjeno tistim, ki vladajo in odločajo o usodi države.

S tem v zvezi je časopisje, ki je prvič dobilo svobodo v francoski revoluciji in potem zopet leta 1848. Časopisje je danes v svoji poročevalski svobodi skoraj povsod že zopet močno omejeno. V Evropi ni menda prav nobene države več, kjer bi bila popolna svoboda tiska.

Časopisje pa je pri svojem delu bistveno navezano na razne poročevalske agencije, ki navadno za denar prodajajo listom novice, ki so jih one same nabrale bodisi s pomočjo lastnih dopisnikov ali po posredovanju priključnih podjetij. Odjemalci so lahko na različnih način v zvezi z agencijo: lahko imajo z njo pogodbo, lahko pa tudi sami postanejo člani agencije in si z njo izmenjavajo novice.

Neinformiran čitatelj ne polaga nobene važnosti na viro, ki jih list navaja za svoje novice. Njemu je vseeno, ali je novico, ki jo je bral, posredoval »Havas«, ali »Stefanie« ali »Reuter« ali »DNB« ali »Tass« ali »United Press« ali »Associated Press«. Kdor pa ima globlji pogled v nastojila časopisa, ve, da poročilo, ki je označeno z »United Press«, izvira iz nevtralne ameriške agencije. S tem pa je označena tudi že vrednost dotične novice. Kajti vsaka država zelo vestno nadzira časopišne ustanove in je zelo zainteresirana na tem, da pusti v javnost in v svetovno časopisje le tiste vesti, ki imajo za njo neko vrednost.

Pred svetovno vojno so evropske časopisje popolnoma obvladale agencije: »Reuter« v Londonu, »Havas« v Parizu in »Wolff« v Berlinu. »Havas«. Leta 1881 je Nemece Bernstein odprl poročevalsko agencijo v Parizu, kjer je že bil dopisni urad »Garnier«, ki ga je podpiral tudi Louis Filip. Po njegovem padcu je podjetje prevzel Charles Havas, ki se je v prvi vrsti pečal s prenavo časopišnih člankov iz francoskih listov. Te izvečke je proti plačilu dajal na razpolago francoskim listom in tudi diplomatom na francoskem dvoru. Da bi mogel še hitreje delati, je vpeljal golobjo pošto z Londonom in Brusljem. Ko je sredi 19. stoletja bil brzojav izročen v javno uporabo, se je njegov sin August Havas zelo izdatno posluževal nove ustanove. Toda Havas je kmalu dobil tekmece, ki so ga prisilili, da je moral prodajati novice za lastno ceno. Ker pa je hotel tudi nekaj zaslužiti, se je lotil kupčije z oglasi. Svar pa je sledeče organiziral: Ker mnogi mali francoski listi v podelitvi niso zmogli stroškov za brzojavne vesti, so Havasu poročila plačali na ta način, da so v svojih listih rezervirali prostor za reklame, ki jim jih je Havas pošiljal. Novost se je Havasu prav dobro obnesla. Pozneje je to podjetje, čeprav je bilo privatno, dobilo važen političen pomen in je postalo orodje v rokah francoskega zunanjega ministrstva, posebno v tretji republiki. Sedanji režim v Franciji se je odločil, da »Havas« temeljito preosnuje in je za ta namen odpustil veliko število inozemskih zastopnikov in nastavlil nove. Kar »Havas« zdaj poroča, pa naj bodo novice, poročila, govori ali ponatis iz listov, je vse izključno politično-propagandni material.

»REUTER«. Anglija je že leta 1865 ukinita cenzuro nad tiskom, ker je želela dobiti najboljšo poročevalsko službo iz vsega imperija. »TIMES«, ki je bil leta 1785 ustanovljen od nekega Walterja, je plačeval kurirju po 2000 frankov za vsako pot od Marseilla do Calaisa. To pot je kurir navadno prevozil v 66 in pol urah. Za vsako uro, ki jo je prihranil, pa je še posebej dobil nagrado 55 frankov. Leta 1851 je prišel v London Nemece Julius Reuter, ki je bil rojen v Kasslu. Tudi on se je hotel posvetiti poročevalski službi. Ker pa ni imel veliko denarja, se je zvezel z nekim bogatim sodrnikom »Havas« in je najprvo poslal tako, da je posredoval trgovske novice grškim trgovcem, ki so se zanimali za žitne cene in za količino žitnih transportov po Donavi. Le počasi se mu je posrečilo, da je dobil naročila pri velikih londonskih listih. Ko si je opomogel, je organiziral podružnice po vseh važnih deželah, in sicer z lastnimi uredništvji. Kakšne so bile poročevalske metode tedanjega časa, spoznamo iz naslednjega:

Ko je bil leta 1865 umorjen ameriški predsednik Lincoln in je poročilo o tem sprejel tudi »Reuterjev« zastopnik v Newyorku, je poštini parnik za Evropo že odplul. Poročevalec je takoj najel za svoj denar hiter parnik in je res dohitel pošto ladjo. Hitre jadralnice pa so križarile ob irski obali in so prestregle novice, ki so bile namenjene za »Reuterja«. Dobilo so jih v dobro zaprtih škafih, kamor ni mogla vdreti voda. Poštini parnik so ujele že na visokem morju, naka so novice hitro ponesle do prvega irskega pristanišča Crookhaffna, odkoder so jih brzojavno sporočili v London, in sicer po liniji, ki jo je »Times« dal napeljati na svoje stroške. »Reuter« je danes tako organiziran, da je glavno uredništvo za Evropo in Severno Ameriko v Londonu, v Capstadtu za Južno in Srednjo Afriko, v Bombaju za Indijo, v Hongkongu za Malajske otoke, v Teheranu za Perzijo in v Yokohami za Japonsko. Danes je »Reuter« uradna poročevalska agencija britanskega imperija in poldržavna ustanova.

»DNB«. Deutsches Nachrichten Büro je naslednik agencije berlinskega zdravnika Wolffa,

Veliko diplomatično delovanje osišča po vsem jugovzhodu

Nemški listi napovedujejo skorajšnjo odstranitev angleškega vpliva iz vsega Balkana - Zanimivi glasovi iz Bolgarije - Položaj v Grčiji in Turčiji še nejasen - Pred prelomom Romunije z Anglijo

Sofija, 10. oktobra. b. Tukaj z zanimanjem zasledujejo pisanje nemškega časopisa, da bo Sofija postala središče sodelovanja na Balkanu. Smatrajo, da bo začasni obisk bolgarskega ministra Bagrjanova v Berlinu in Rimu imel za posledico važne zunanje politične razgovore glede splošnega položaja na Balkanu.

Berlin, 10. oktobra. b. Velik pomen pripisujejo obisku bolgarskega ministra za gospodarstvo Bagrjanova v Berlinu. Ves današnji nemški tisk z zadovoljstvom pozdravlja novi zakon, ki je izšel v Bolgariji in ki krepko zadeva mednarodno organizacijo in Zide ter posameznike, ki so proti idejam vladne politike, ki se danes popolnoma usmerja v okvir osištih držav. Dobro poučeni politični opazovalci so mnenja, da Bolgarija ne bo ostala samo pri tem, temveč da je to prva stopnja nadaljnjega razvoja Bolgarije pri prehodu k totalitarni državi. Splošno so prepričani, da je Bolgarija prišla v položaj, ko se mora povsem odkrito odločiti za ono politiko, ki jo je doslej v praksi že izvajala. V zvezi s tem pričakujejo osebne spremembe, kar vse bo odvisno od političnega položaja. V Berlinu pravijo, da je to vsekakor zelo značilno za nov položaj, ki je nastal v jugovzhodni Evropi.

Nemški listi zahtevajo prilagoditev vseh evropskih držav novemu redu, ki ga uvajata Nemčija in Italija

Berlin, 10. oktobra. b. Associated Press. Vođilni listi narodnega socializma pišejo, da Nemčija ne bo trpela nobenih posebnih stremeljenj katerega koli naroda v novem političnem redu na evropskem kontinentu.

Vsakršno iskanje ravnotežja in nagibanja sem in tja je politična utvara. Berlin zahteva realno politiko, kar posebno velja za Švico in Švedsko, pa tudi za druge države, ki se doslej niso popolnoma prilagodile italijanski in nemški politiki.

Politika Berlina ni danes toliko v znamenju bliskovite vojne, kakor bliskovite politike, kar posebno dokazuje primer z Romunijo. V prvem trenutku se je pokazal varljiv vsak odpor, ker so nemški diplomati in politiki znali najti pravo pot in zaustaviti vse težnje, ki so grozile z orožjem se upreti politiki osišča.

V Berlinu poudarjajo, da bo na jugovzhodu Evrope popolnoma izginila vsa utvara in da bodo države vzhoda priključene v nov red Evrope, ki ga bosta narekovali Nemčija in Italija.

Nemški minister Rust v Sofiji

Sofija, 10. oktobra. m. 15. oktobra pride v Sofijo nemški prosvetni minister Rust, ki bo uradno odprl nemški kulturni institut. Pri tej priložnosti bodo razne kulturne slovesnosti.

Bolgarski list o zlomu Balkanske zveze

Sofija, 10. oktobra. t. Polslužbeni bolgarski list »Mir« objavlja članek dr. Planinskega o položaju Balkanske zveze, o katerem pravi, da je bila umetniška tvorba, ki je morala doživeti svoj zlom. Članice Balkanskega sporazuma, da so šle vsaka svojo pot, ki jih vodi izven Balkana. Prva je bila Romunija, ki je našla pravo smer in dala vzgled stvarne in daljnovidne politike. Turčija je sama zrušila Balkansko zvezo v trenutku, ko se je s paktom vezala na Anglijo. Grčija se nadalje vztraja pri svojih zvezah z Anglijo in še vedno polaga vse svoje upe v angleška jamstva, kar seveda ne izključuje razna presenečenja. Četrta država Balkanske zveze Jugoslavija še naprej vztraja pri svojem nevtralnem zadržanju, a je ohranila svoje predpostavke in svoje simpatije. Če pa govorimo

ki je tudi začel z golobjo pošto. Po prevzemu oblasti v Nemčiji so narodni socialisti dotedanje privatno podjetje spremenili v državni poročevalski urad in mu priključili tudi vse druge nemške poročevalske agencije.

»TASS«. To je okrajšava za sovjetsko poročevalsko agencijo v Moskvi (Telegrafnoje Agentstvo Sojuz), ki je bila ustanovljena leta 1925. Dopisniki, uredniki in drugi sodruidniki v vseh deželah so sovjetski državljani in državni uradniki.

»ASSOCIATED PRESS« in »UNITED PRESS«. Ti dve ameriški agenciji se razlikujeta v tem, da prva novice brez dobička oddaja svojim približno 1300 članom. Podjetje ne plačuje nobenih dividend in morebitni dobički se zopet uporabijo za razširitev podjetja. Druga agencija »UP«, pa daje vesti v nekoliko bolj senzacionalni obliki svojim naročnikom. »AP« je podobna zaključnemu klubu, v katerega je izredno težko dobiti dostop. Nobena borba v našem časnikarskem stolpu ni bila tako ostra, kakor med listi, ki so spadali v krog »AP«, in onimi, ki dostopa niso dobili. Od 30 velikih dnevnikov, ki spadajo k Hearstovemu koncernu, dobiva 19 listov poročila od »AP«, za kar plačajo letno 600.000 dolarjev, nimajo pa nobenega mesta v nadzornem uradu agencije, ker moške, ki so pri »AP« merodajni, ne morejo trpeti Hearstove politike. Reporterji »AP« dobivajo 40 do 75 dolarjev na teden, šefi

o Balkanu, ne moremo izpustiti Bolgarijo, ki je bila vedno za pravo sodelovanje na Balkanu, a se nikdar ni mogla spoprijazniti z načinom sodelovanja, kot ga je priporočala Balkanska zveza. Pravo, iskreno sodelovanje na Balkanu pa je nemogoče brez zadovoljlitve upravičenih bolgarskih zahtev. Ta dejstva in te okoliščine so ustvarile zmedo pri nekaterih balkanskih državah, ki so vedno bile mišljene, da sprejemajo odstopitve od drugih držav, a samo nikdar niso smatrale potrebno, da store isto, ker so samo na tem temelju mogoči pravični in prijateljski odnosi na Balkanu. Balkanski sporazum se je zrušil pod udarci novega reda na Balkanu, ki ga izvajata veselili osišče in ki se mu je sedaj Romunija kot prva članica Balkanske zveze pridružila.

Italijanski namig na Turčijo in Grčijo

Rim, 10. oktobra. b. Associated Press. Italijanski listi poročajo iz Rima, da spadajo novice, da ima Italija neke namere proti Siriji, v cesarstvo bajk. Kar se tiče politike osištih držav do Turčije in Grčije, so bile tozadevne smernice določene že v znanem govoru šefa italijanske vlade Mussolinija dne 10. junija letos. Stevilni znaki pa sicer kažejo na to, da so nekatere države ob Sredozemskem morju še vedno predmet angleške diplomatske igre. Zlasti Grčija je za Anglijo izredno velikega strateškega pomena, kar velja posebno za otoke na Egejskem morju, s katerih bi Anglija rada onemogočila nastop Italije proti Egiptu.

Madžarski list o sklepih na Brennerju: »Grčija-Turčija-Sirija-Egipt«

Budimpešta, 10. oktobra. t. Službeno glasilo madžarske vlade »Pester Lloyd« objavlja zelo zanimiv uvodnik, za katerega so brez dvoma prišli navdih v službenih strani zunanjega ministrstva in v katerem piše o sklepih na Brennerju. List pravi med drugim naslednje:

»Toliko smemo verjeti, da sta Nemčija in Italija po sklepih na Brennerju započeli obsežno delo, da angleški vpliv odstranila iz Evrope in Afrike in ta prostor na novo uredita po svojih vidikih. Na obzorju vidimo torej pred seboj razna področja, kjer se bosta velesili osišča Rim-Berlin udejstvovali. Med njimi stoji v ospredju Sredozemsko morje. Pri tem prihaja v prvem redu v poštev vzhodni del Sredozemlja, kjer je treba položaj še razčistiti. Obsežno diplomatično delovanje, da se dokončno

Romunija prelomi z Anglijo

Angleški državljani bodo vsi odšli iz Romunije

Zürich, 10. oktobra. b. »Basler National Zeitung« poroča iz Bukarešte: Angleški poslanik v Bukarešti je imel sredi razgovorov z voditeljem romunske države generalom Antonescom. Z dobro poučene strani trdijo, da se je angleški poslanik zelo trudil, da bi dobil kakšna obvestila o name-rah nemške vojske v Romuniji, vendar pa ni dobil pravega odgovora od generala Antonesca. V bukreških diplomatskih krogih so prepričani, da dobri odnosi med Anglijo in Romunijo ne bodo mogli dalje časa trajati. Tudi zveza med angleškim poslaništvom in Foreign Officeom v Londonu je bila preprečena, ker 12 do 15 brzojav, ki so bile deloma normalne, deloma šifrirane, ni prispelo v London iz neznanega vzroka.

Vsi angleški državljani, ki so bili doslej na romunskem petrolejskem področju, so se umaknili v Bukarešto na posvetovanje z angleškim poslanikom. Večina teh uradnikov bo 14. oktobra odpotovala iz Romunije. Veliko število angleških držav-

dopisnih uradov »AP« okrog 5000 dolarjev na leto. Od 200.000 besed, ki jih dnevno daje služba »AP«, je 25.000 inozemskih vesti. 50.000 besed obsegajo poročila iz Washingtona, 25.000 besed je športnih vesti in od ostalih 100.000 besed je približno 10% mašila, s katerim uredništva zamaše stolpce, ako manjka še deset ali dvajset vrstic. Sedeži dopisnih uradov za obe agenciji so navadno v glavnih državnih mestih in zbirajo material od dopisnikov, iz tiska dotične države in od tujih časnikarjev. O važnosti vesti odloča šef urada, ki ima od svoje ameriške centrale točna navodila. Eno izmed navodil, ki ga je dala »AP« svojim inozemskim dopisnikom, se na primer takole glasi:

»O goljuftijah in tatvinah, ki znašajo manj kakor pol milijona dolarjev, naj se poroča le v tem primeru, če so okoliščine take, da dogodek vzbuja splošno zanimanje, ali pa če so prizadeli Amerikanci ali ameriški koncerni.«

V sedanjih vojnih časih je dobra informativna služba izredno važna. Naša belgrajska »AVALA«, ki ima z večino inozemskih agencij pogodbe in podružnice v Zagrebu in Ljubljani, si prizadeva, da po najboljših močeh obvešča jugoslovanski tisk o domačih in zunanjih dogodkih. Pri pregledu inozemskega tiska mirno lahko ugotovimo, da so veliki jugoslovanski dnevniki poleg švicarskega tiska med najboljše informirani v sedanji Evropi.

razjasni položaj Grčije in Turčije, je potemtakem popolnoma v okviru možnosti. Tudi francoska Sirija in Egipt sta dve področji na tem prostoru, kjer bo treba dokončno odločitev izsiliti bodisi s diplomatskimi sredstvi, bodisi drugače. Kadar bo vzhodni del Sredozemlja s Sueškim prekopom običen angleškega vpliva, je angleški imperij izgubil enega svojih najmočnejših stebrov. V drugem redu pa je treba urediti francoske kolonije v Afriki. Velesili osišča bosta to vprašanje postavili na dnevni red, da bi Angležem preprečili, da na tem prostoru česa ne podvzamejo. Ze v Siriji se je posrečilo doseči med francoskimi oblastmi in italijansko-nemško komisijo sporazum o sodelovanju. Potovanje in poslanstvo generala Weyganda v francoski zahodni Afriki je brez dvoma s tem v zvezi, ker je bilo brez dvoma sprejeto sporazumno med francosko vlado v Vichiju in italijansko-nemško komisijo za premirje. Vse to kaže, da hočeta državni osišča v Evropi in v Afriki izpeljati končno ureditev, in sicer tako, da bo Angliji na tem prostoru odvzeta nadoblast, ki jo je do sedaj uživala.

Angleška ugibanja o nemško-italijanskih sklepih

Bern, 10. oktobra. t. »Neue Zürcher Zeitung« poroča iz Londona, da tamkaj pričakujejo močnejšo diplomatično in vojaško delovanje na Sredozemskem morju. »Times« pišejo med drugim, da je pri sestanku na Brennerju Mussolini predvsem podčrtaval nujnost, da se že sedaj jasno in končno veljavno porazdelijo obojni interesi na področju Afrike, ker je Nemčija zadnje čase pri dveh priložnostih podčrtala svoje zanimanje za severozahodno Afriko, in sicer prvič v razgovorih s španskim ministrom Seranom Suerjem, drugič pa z vedno večjim vplivom nemških častnikov v francoskem Dakarju listi list piše, da sta se Hitler in Mussolini na Brennerju sporazumela tudi glede podelitve interesnih območij na Balkanu s posebnim ozirom na potrebo, da je treba osamiti Turčijo in jo prisiliti, da opusti stike z Anglijo.

Švicarski list pristavlja, da je ostala Sovjetska Rusija velik vprašaj nad vsem diplomatičnim delovanjem, ki je započelo na jugovzhodu. O Sovjetih je znano, da se bodo z vsemi kriplji trudili, da tudi v bodoče ostanejo izven vojne. Kako dolgo bo to mogoče, je vprašanje, ki o njem ni mogoče trditi ničesar določenega.

Končno meni švicarski poročevalec iz Londona, da imajo tamkaj poročila, da sta velesili osišča Rim-Berlin baje Franciji stavili neke predloge, da se naj njima aktivno pridruži v vojni proti Angliji in da bi v tem primeru francoski imperij moral odstopiti le nekatere manjše kosčke svoje zemlje Nemčiji, Italiji in Japonski.

Prelom tudi z Grčijo

Atene, 10. oktobra. b. Prepoved uvoza romunskega petroleja v Grčijo smatrajo tukajšnji politični krogi kot izredno slab znak za nadaljevanje odnosajev med obema državama. Grčija je v glavnem dobivala petrolej iz Romunije ter je sedaj popolnoma odrezana od preskrbe z bencinom

Manoilescu v Rim

Bukarešta, 10. oktobra. m. »Europa Press«. Bivši romunski zunanji minister Manoilescu potuje v petek v Rim, kjer bo sprejet v avdienco pri šefu italijanske vlade g. Mussoliniju. Manoilescu, ki je v imenu Romunije podpisal dunajsko razsodbo, bo Mussoliniju pojasnil dogodke, ki so se v zadnjem času odigrali v severnem delu Erdelja.

Zemljevid o prijateljih osišča

Rim, 10. oktobra. t. Rimski list »Il Tevere« objavlja velik evropski zemljevid, na katerem so označene vse evropske države po odnošajih, ki jih imajo do Nemčije in Italije. Zemljevid deli Evropo v države, ki so v zvezi z Italijo in Nemčijo, v tiste, ki so pod kontrolo zaveznikov držav osišča, države, ki so osišču prijazne države, katerih politika še ni jasna, in končno države, ki so osišču sovražne. Med države, ki so prijateljice osišča, šteje »Il Tevere« naslednje: Madžarska, Romunija, Jugoslavija, Slovaška, Bolgarija, Špaska in Finska. K sovražnim državam šteje Anglijo in Grčijo, med tem ko je Turčija v vrsti tistih držav, katerih politika še ni opredeljena.

Zagrebska vrem. napoved: Topleje.

Zemunska vrem. napoved: Delno oblačno v zahodnih in severozahodnih krajih z možnostjo nekoliko dežja. V ostalem delu države pretežno jasno. Ponekod jutranje megle. Toplota se bo dvignila.

Madrid, 10. oktobra. AA. DNB: Danes opoldne je prispela na tukajšnje letališče italijanska delegacija z maršalom De Bonom na čelu, da izroči voditelju Španije po nalogu italijanskega kralja in cesarja veliko ogrlico reda Annunziat. Delegacija je sprejelo več španskih ministrov, zastopnikov španske vojske in italijanski in nemški poslanik.

Mussolini je končal inspekcijo armad v severni Italiji

V sredo je inspiciiral vojsko v Julijski Krajini skupno s prestolonaslednikom princem Umberto

Rim, 10. okt. t. Rimske časopisje objavljajo podrobnosti o Mussolinijevem inspekcijskem potovanju po Julijski krajini. V spremstvu nemških, španskih, bolgarskih in madžarskih vojaških zastopnikov ter najvišjih italijanskih poveljnikov se je iz Gorice odpeljal čez Ajdovščino in Col na Črni vrh pri Idriji, kjer je v Zadlogu pregledal 11. armadni zbor, ki se je tamkaj zbral. Na črnovrški planoti je smelo parado gledati tudi tamkajšnje prebivalstvo. V Zadlogu je Mussolini, ki je vrhovni poveljnik vseh italijanskih oboroženih sil, sprejel prestolonaslednik prince Umberto, ki je glavni inšpektor vse italijanske pehote. Slovesni mimohod je napravila divizija »Ree, ki je nastopila z vsemi sodobnimi vrstami orožja. Popoldne je Mussolini prišel nazaj v Gorico, od koder je z letalom kljub slabemu vremenu odletel v Padovo, kjer je za danes najavljena velika parada fašistične mladine in prostovoljcev. Slovesnosti se bodo udeležile tudi častne čete milicnikov iz Nemčije, Španije, Bolgarije in Madžarske. S tem je Mussolini pregledal vse italijanske armade, ki stojijo v Padski dolini pa tja do mej Julijske krajine. Najprej je pregledal divizije »Trieste« in »Pos, ki pripadata drugemu armadnemu zboru. Vse čete, ki jih je pregledal, so pokazale dovršeno izvežbanost in tehnično pripravljenost, kakor tudi visoko moralo.

Trst, 10. okt. b. Mussolini je davi ob 9 prispel z letalom v Padovo, od koder se je odpeljal z avtomobilom v Baono ter izvršil pregled fašističnih formacij, ki so prehodile 420 kilometrov ter se utaborile pri Baono. Pri današnjem pregledu je sodelovalo 22 bataljonov fašističnih mladinskih oddelkov, ki so sestavljeni iz prostovoljcev, večinoma mladeničev starih 18 let. Po pregledu so imeli fašistični prostovoljci vaje v streljanju, nato pa so korakali v Padovo. Mussolini, v spremstvu katerega so bili državni podtajniki za vojsko in letalstvo, tajnik fašistične stranke ter poslaniki Nemčije, Japonske, Španije, Madžarske in Rumunije z vojnimi atašeeji se je vrnil z avtomobilom v Padovo, kjer je ob 12.10 po italijanskem času prišla na Casso Garibaldi velika parada fašističnih mladinskih bataljonov, v kateri so sodelovali tudi oddelki nemških, bolgarskih, madžarskih, romunskih in španskih mladinskih borbenih formacij in sicer 252 članov Hitlerjevih mladinskih organizacij, 170 članov madžarskih mladinskih organizacij, 112 članov romunske železne garde in 200 španskih falangistov. Mussolini je s tribune, ki je bila zgrajena na Casso Garibaldi, opazoval defile, ki je trajal nad eno uro.

Rim, 10. okt. AA. Stefani, Giovanni Ansaldo prinaša v »Telegraphu« članek o nedavni Mussolinijevi inspekciji v severnih pokrajinah. Clankar pravi med drugim, da manifestacije, ki jih je doživel Mussolini, dokaz globoke volje italijanskega naroda. Ansaldo pravi: Te ljudske manifestacije so najboljši odgovor angleški propagandi, ki skuša dokazovati, da je morala italijan, naroda omajana.

Vojna v Sredozemlju

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 10. okt. AA. Stefani: Uradno poročilo glavnega štaba vrhovnega poveljstva italijanskih oboroženih sil št. 225 se glasi:

Sovražnikovo letalstvo je napadlo v bombami Tobruk v Severni Afriki in ubilo tri osebe osem jih pa rani. Povzročena škoda je ne-

Župnija

v sedanjem času

»La Croix« veliki francoski katoliški dnevnik objavlja v eni od svojih zadnjih številčkanek o vrednosti župnije v sedanjem času. Clankar ponavlja glavno misel, ki se Francije danes oprijema, to je, da je treba obnoviti Francijo in njen razvoj postaviti na čisto druge temelje.

Toda clankar se vprašuje, kje bi bilo mogoče najti tisti »skupni imenovalec«, na katerega bi se naj vse obnovitveno življenje v Franciji postavilo. Včasih se je v Franciji označeval kot »skupni imenovalec« razredni boj in to je zlasti služilo levicjarjem in njihovim meščanskim prijateljem. Toda če kdo, tedaj je Francija danes lahko spoznala, kako pogubno je to načelo in v kakšno nesrečo in bedo je Francijo sunil komunizem.

Za sožitje med ljudmi je treba najti edini, kjer se bodo vsi pripadniki čutili enake in enakopravne. V fari žive uradniki, obrtniki, industrialci in intelektualci v isti skupnosti. V cerkev prihajata novoporočena po blagoslov svojega zakona in ta blagoslov jima je podeljen pred Najsvetejšim, ki nas vse vernike veže. Vsaj enkrat v tednu, ob nedeljah se verniki zbero v cerkvi pri sv. maši in tam skupno molijo isto otroško molitev, ko se na Boga obračajo s skupnim naslovom: »Oče naš...« Če kje, tedaj se v farnem občestvu najbolj čisto in najbolj iskreno izkazuje bratstvo, ki naj veže ljudi med seboj.

Misel o svetosti farnega občestva se ni oslabila samo v Franciji, ampak tudi drugod po svetu. Toda ta svetli ideal še živi v nas vseh in ga je treba samo osvetliti in razširiti z novim ognjem ljubezni in zvestobe. Obnova sveta se mora naslanjati na obnovo svetosti družine. Družina pa se osnuje po blagoslovu, ki ga zakonu podeli farna cerkev in družino tako vključuje v posvečeno občestvo življenja — v farno. Družina in župnija — to bodi klic novega časa in s sveto povezanostjo teh dveh celic se bo svet zamogel postaviti na nove temelje.

znatna. Topništvo italijanske mornarice je zabilo eno sovražnikovo letalo.

Nase čete so v Vzhodni Afriki presenetile sovražnikove oddelke v Uradeglu in Kolobatuju v Keniji in jih pogonale v beg. Neki oddelki naših letal je letel ob Kolobatuju južno od Wadzi in bombardiral sovražnikova taborišča. Neka druga letalska formacija je pa bombardirala naprave, ladje in skladišča v Adenskem pristanišču.

Sovražnikovo letalstvo je bombardiralo Celen-Buno, Dekamere in Guro, ni pa napravilo škode in tudi ne zahtevalo žrtev. Sovražnikova letala so napadla tudi Nasab in ubila dve osebi, nekaj jih pa ranila, večino same domačine.

Rim, 10. okt. b. V sled okrepljenega delovanja italijanskega vojnega letalstva in podmornic na Sredozemskem in Rdečem morju smatrajo italijanski vojni kritiki, da je Italija onemogočila s tem Angliji vsak poskus protiofenzive, zlasti ker so italijanske letalske sile tudi v Egiptu težko bombardirale angleško vojno oporišče Marsa Matruh, s čemer je pričakovati druge stopnje italijan. ofenzive v Egiptu.

Vojni kritik general Cabiatti je mnenja, da so ofenzivni podvigi italijanskih oboroženih sil na afriških frontah, kot tudi napadi italijanskega letalstva na Gibraltar, Malto, Haifo in Aden v neposredni zvezi s sistematičnimi letalskimi napadi nemškega zračnega brodogoja na Anglijo.

Tajinstveni požari bencina na otoku Cipru

Rim, 10. okt. AA. DNB Rimski listi poročajo, da je na otoku Cipru zgodilo preteklo noč na zelo skrivnosten način neko veliko podzemeljsko bencinsko skladišče. Isto noč je bomba razdejala najmodernejši, šele pred kratkim dograjeni petrolejski vod za direktno oskrbo ladij. O atentatorjih ni niti sledu. Straže so aretirali in jih izročili vojaškemu sodišču. Britanska policija zasleduje neko protibritansko organizacijo na Cipru in je razpisala nagrado 800 funtov za tisto osebo, ki bo odkrila sled za voditeljem te organizacije.

Nemški prostovoljci v Abesiniji

Vichy, 10. okt. t. Francoski časopisi objavljajo poročilo DNB, ki pravi: Vojvoda Aosta, ki je podkralj italijanske Vzhodne Afrike in vrhovni poveljnik vseh italijanskih oboroženih sil na tem prostoru, je pregledal severno fronto (abesinsko-sudansko mejo) ter pri tej priložnosti pregledal tudi nemške prostovoljce, ki se nahajajo v Massau in v Asmari.

Sovjetsko mnenje o vojni v Sredozemlju

Moskva, 10. okt. AA. DNB. List sovjetske vojske »Krasnaja Zvezda« piše o prvih treh mesecih bojev v Sredozemlju in ugotavlja, da se je Italiji posrečilo vezati velike britanske sile na Sredozemlju. Angleži niso smeli poslati delov svojega sredozemskega brodogoja in tudi ne letalstva in kopenskih čet s Sredozemskega morja za obrambo metropole, nasprotno, morali so celo pomnožiti svoje moči v Sredozem-

Nemško-angleški letalski boji

Napadi na Anglijo

Nemška poročila

Berlin, 10. oktobra. AA. DNB: Vrhovno poveljstvo poroča:

Od jutra pa do mraka so neprestano letale lahke in težke skupine letal nad angleško prestolnico, da so izvajala maščevalne napade. Za dnevnimi napadi so sledili zelo hudi napadi težkih bojnih letal, ki so trajali vse do mraka. Prizadejana je velika škoda v dokih ob Temzi. Manjša škoda je prizadejana z eksplozijami na železniških napravah in železniških progah v središču Londona. Med nočnimi poletji se je opazilo mnogo hudih požarov. Nekatera letala so napadala v južni Angliji pristaniške naprave, železniške proge in tovarne za strelivo. Na tu cilje so letala vrgla mnogo bomb težkega in najtežjega kalibra z velikim uspehom. Prav tako so nemške vojske eskadrile bombardirale več letališč v južni in srednji Angliji. Na letališčih v St. Walu, v Penosu in St. Marinu se je posrečilo z bombami razdejati lope vojašnic in uničiti več letal na tleh. V cardifski luki so bombe zadele neko sovražnikovo trgovsko ladjo s 4000 tonami. Bombe so zadele v sredo ladje in ladja se je nagnila na stran in ostala nepremična, na ladji je pa nastal požar.

Neka nemška podmornica je potopila dve oboroženi sovražnikovi ladji s skupaj 7000 tonami. Bombe angleških letal na nočnih poletih d zahodno Nemčijo in nezasedenimi pokrajinami so porušile nekaj hiš, neki kompleks poslopij neke kmetije je pa ogenj popolnoma uničil. V teku večernega dne je sovražnik izgubil 10 aparatov, enega med njimi od ognja protiletalskega topništva. Pogrešamo štiri nemška letala.

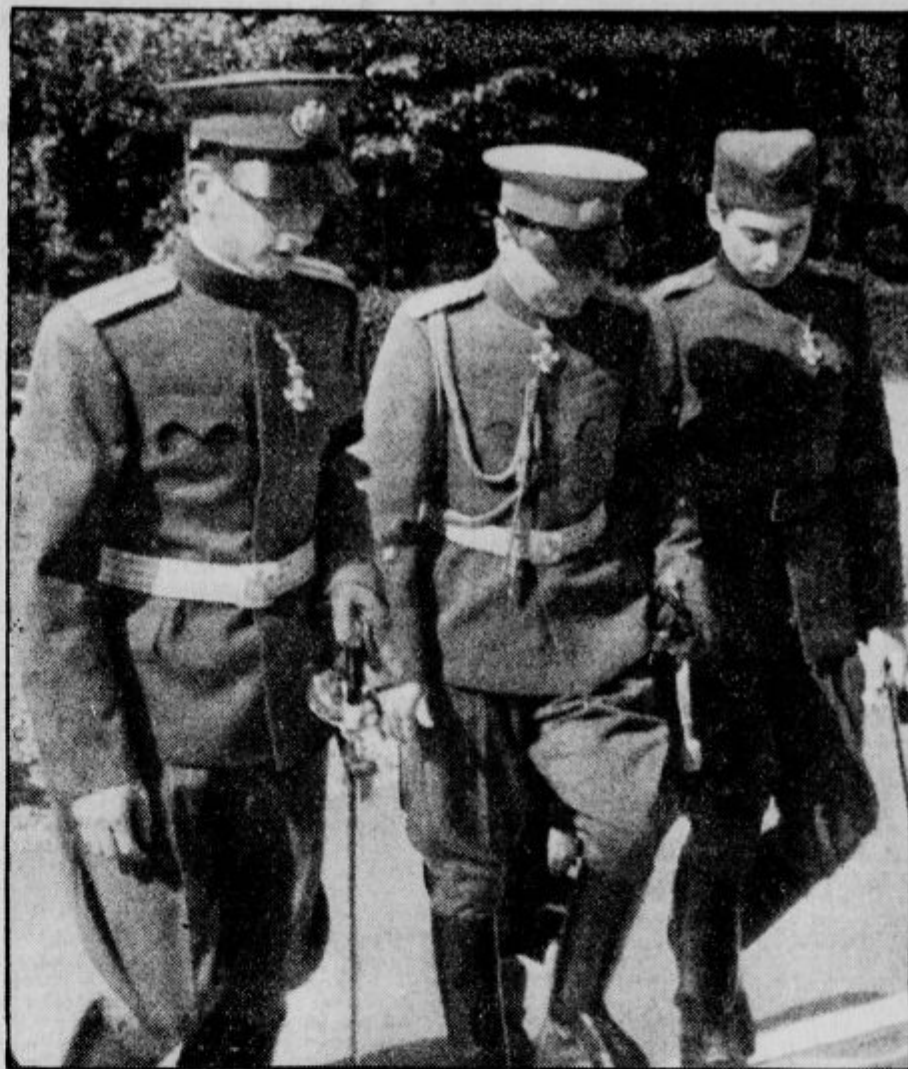
Veliki požari v Londonu

Berlin, 10. oktobra. AA. DNB: Nemški ogledniki poročajo okoli 17. da v središču Londona se zmeraj traja 6 velikih požarov, ki jih je zanimalo nočno bombardiranje nemških letal. Ogenj je zajel večji kompleks poslopij. Nad Londonom se dviga gost dim v veliko višino, drugače pa vlada jasno vreme.

Berlin, 10. oktobra. AA. DNB: Danes dopoldne so napadi nemških eskadril veliki utrdbam in železniškim postajam na južnem Angleškem. Letala so bombardirala cilje z mnogostevilnimi težkimi in srednjimi bombami. Ugotovljenih je več popolnih zadetkov.

Angleška poročila

London, 10. okt. t. Letalsko ministrstvo je o nočnih napadih od srede na četrtek objavilo naslednje uradno poročilo: Napadi nemških bombnikov so bili naperjeni v glavnem na London in njegovo okolico. Zadetih je bilo več hiš in več industrijskih zgradb. Pri eni teh prilik je bilo ubitih več ljudi. Bombe so bile vržene tudi na južnovzhodne in za-

Ob 6. obletnici smrti kralja Aleksandra je kraljeva družina obiskala Oplenac. Na sliki vidimo kneza namestnika Pavla z kraljem Petrom II. in kneževcem Aleksandrom.

lju. Na splošno pravi list, se je položaj Velike Britanije v centralnem delu Sredozemlja poslabšal. Italijanom se je posrečilo več močne sile v Libijo, da bodo od onod pripravili udarec proti Egiptu, ki je najvažnejši del v sistemu strateških postojank Velike Britanije na Sredozemskem morju. List končuje z napovedjo, da dozorevajo v Afriki veliki vojaški dogodki.

General de Gaulle v vzhodni Afriki

Duala, 10. okt. t. Reuter. Francoski general de Gaulle, poveljnik čet »svobodne Francije« je prišel v Duala, prestolnico francoskega Kameruna, ki je bil med prvimi francoskimi afriškimi kolonijami, ki so odgovorile pokorščino francoski vladi v Vichyju.

Angleška poročila

Kairo, 10. okt. AA. Reuter: Pristojni krogi zavračajo glasove o izpraznitvi Kaira. Evakuacije ni, nasprotno, nekatere osebe, ki so v začetku vojne zapustile Kairo in Aleksandrijo, so se spet vrstile.

stvo poroča, da so danes nemški bombniki ves dan poskušali v velikih množinah preleteti čez Rokav v Anglijo. Angleška letala so jih pričakovala že nad morjem in so se razvile srdite, več ur trajajoče bitke nad Rokavskim prelivom. Le nekaj bombnikov se je prebilo skozi in prišlo nad ustje reke Temze, kjer so bili napadeni od angleških bombnikov, ki so pregnali vse, razven nekatere, ki so le prišli do Londona in metali bombe.

Napadi na Nemčijo

Nemška poročila

Berlin, 10. oktobra. AA. DNB: V noči od 9. na 10. oktobra so posamezni angleški bombniki leteli nad Nizozemsko in hoteli prodreti nad zahodno Nemčijo. Ta poskus pa je bil preprečen. Maloštevilnim angleškim letalom se je posrečilo približati se Berlinu. Bombe, ki so jih letala vrgla, niso napravila nobene škode na vojaških napravah. Ob francoskem obrežju so bila sredi srestreljena tri angleška letala znamke »Bristol-Blenheim«.

Rim, 10. oktobra. AA. Stefani: »Popolo d'Italia« objavlja članek o napadih angleških letal na Nizozemsko. V tem članku se ugotavlja, da je bombardiranje napravilo veliko škodo po nizozemskih mestih, zlasti pa v Amsterdamu in Rotterdamu. Podrtih je bilo več sto poslopij. List povdarja, da trpi zaradi tega civilno prebivalstvo, med katerim so žrtve velike.

Angleška poročila

London, 10. oktobra. t. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča: Skupine angleških bombnikov so v pretekli noči napadle pristaniške naprave v Wilhelmshafenu in Bremenu ter nekatere luke na Norveškem. Napad je začet ob četrta na devet zvečer in je trajal poldrugo uro. Pri prvem napadu je bilo povzročenih 14 požarov. Na Wilhelmshafen je bilo vrženih 15 tona eksplozivnih bomb. Bombardirana je bila tudi petrolejska rafinerija v Hamburgu, ki je bila zadeta. Druga skupina je bombardirala Kruppove tovarne v Porurju in so zadetki povzročili požare, nadalje tovarne v Kölnu, Grevenbroichu, Grembergu, Königshofenu in Düsseldorfu kjer so povsod nastali požari. Nadaljne skupine, ki so prihajale pozneje ponoči, so imele zaradi prejšnjih požarov čisto jasno pred seboj. Pri tej priložnosti so bile bombardirane tovarne v Gelsenkirchenu ter tovarna za letala v Hanau pri Frankfurtu. Nadalje skupine bombnikov so bombardirale vsa pristanišča na zahodni obali Nizozemske, Belgije in Francije, predvsem Brest, kjer so bili zadeti sovražni rusilci. Eno letala se ni vrnilo.

Stališče Sovjetov

V zadnjih dneh je med ljudmi pa tudi v časopisju mnogo uganjanih o tem, kako bodo Sovjeti odgovorili na zadnje dogodke na Ba'kanu. Toda ta razmotrivanja največkrat prezro bistveno dejstvo, ki prihaja v postev: da je namreč Sovjetska Rusija velikani na lončenih nogah, da je to država, v kateri neznatna manjšina z najhujše diktaturo in krvavim nasiljem vlada nad narodi in ki že zaradi notranje politične razmer ne more »večati nobene velike vojaške akcije. Iz tega vzroka se Sovjeti načeloma vojskujejo le proti malim narodom, kakor na primer nasproti tri milijonskemu finskemu narodu ali nasproti baltiskim državam. Toda, ko je bila nevarnost, da bi prišli v splošno s Japonci, kremenjski močitelji že leta požirajo vse ponižanja in jih bodo požirali še tudi naprej, tako na Daljnem Vzhodu, kakor kjerkoli drugod na svojih mejah, kjer je nevarnost, da bi prišli navskriž s kakim močnim sosedom.

To je ključ sovjetske politike. Drugje pa iz istih vzrokov sovjetska armada ne more tvegati nobene vojnega zapletljaj, ki bi se utegnili raztegniti na daljšo dobo. Sovjetske železnice so naravnost v katastrofalnem položaju in že vojska na Finskem je pokazala, da niso Sovjeti zmogni v redu oskrbovati večje armade z vojnimi in živilskimi potrebščinami. Zaradi tega ni pričakovati ničesar drugega, kakor da bo tudi dogodke na Balkanu Sovjetska likvidirala ali s molkom ali pa s kakšno bedasto izjavo, ki naj prikrije notranjo nemoč sovjetske diktature.

Prijateljstvo med Turčijo in Sovjeti

Carigrad, 10. oktobra. AA. Reuter: Turški veleposlanik v Moskvi Ali Hajdar Aktai, ki se vrača v Moskvo, ker je vladi podal poročilo, je izjavil časnikiarjem, da je treba poudariti pomen obranitve sedanjih prijateljskih vezi med Turčijo in Sovjetsko Rusijo. Prepričan sem, da sedanji položaj zahteva, da bi se vezi dobrega sosedstva razširile in utrdile. Prav tako sem prepričan, da so istega mnenja v Moskvi tisti krogi, ki zavzemajo visoke položaje. Novi sovjetski veleposlanik v Ankari Vinogradov in jaz v Moskvi bomo delali v tem smislu, da se okrepi vezi dobrega sosedstva.

Turški politični krogi in tuji opazovalci pripisujejo velik pomen tej izjavi, ki je na kroneje mogla potrditi, da so odnosi med tema dvema državama redni in prijateljski.

Vaje za obrambo Sebastopola

Moskva, 10. oktobra Associated Press: Vojaske oblasti so odredile posebne vojaške vaje nad Sebastopolom in drugimi večjimi mesti v bližini Črnega morja. Namen teh vaj je bil pripraviti obrambo teh mest proti morebitnim letalskim napadom. Vojno poročilo pravi, da se je obramba Sebastopola v zadnjih treh dneh posrečo, napraviti mesto popolnoma nevidno za letala. Polobne vaje so bile v Kijevu in Leningradu ter v Bakuju.

Gospodarstvo

Finance mesta Ljubljane

Na svoji bližnji seji se bo občinski svet mesta Ljubljane bavil tudi z računskim sklepom in bilancom mestne občine ljubljanske za leto 1939-1940. Hvalevredna je brzina, s katero mestna uprava podaja finančni obračun svojega dela, pa tudi bežen pogled z računski zaključek nam kaže, da je postal preglednejši in da se da iz njega dobiti slika mestnega gospodarstva v preteklem proračunskem letu.

Izdatki.

Pregled rednih izdatkov kaže, da so znašali v letu 1939-1940 redni izdatki 123.8 milij. din, dočim je znašala proračunska vsota 126.1 milij. din in se iz tega vidi, da je mestna občina ljubljanska držala se smernic, ki jih je dobila s proračunom. Pregled posameznih skupin izdatkov kaže naslednjo sliko v milij. din:

	proračun 1939-1940	dejanski izdatki 1939-1940	proračun 1938-1939	dejanski izdatki 1938-1939
osebni izdatki	26.3	24.2	26.87	
materialni:				
obče upr. oblastvo	4.1	3.7	3.8	
os. in imov. varnost	1.7	1.4	1.6	
ljudska prosveta	2.53	2.47	2.4	
finančna stroka	12.84	12.08	12.65	
gradbena stroka	12.0	10.2	11.64	
ljusko zdravje	1.15	1.28	1.1	
socialno skrbstvo	7.27	7.1	7.17	
trg., obrt, industr.	0.26	0.6	0.23	
obč. gospodarstvo	5.3	5.0	5.2	
vrtnarstva itd.	0.84	0.74	0.78	
štipendije, podpore	5.04	3.96	4.55	
razni izdatki	0.8	0.7	0.75	
izredni izdatki	2.58	0.69	2.56	
stvarni izd. podjetij	42.4	33.2	41.65	
rezerva	1.0	0.75	0.8	

Podroben pregled izdatkov je naslednji (vzeli smo samo najvažnejše postavke):

Prekoračenje proračunskih izdatkov za uslužbenstvo je bilo izjavno predvsem zaradi tega, ker so bili izdatki za plače uslužbenecv mestne elektricne cestne železnice proračunani na 3.66 milij. din, dejanski pa so znašali 4.52 milij. din, delno so bili tudi dejanski izdatki za plače pri mestni elektrarni višji kot proračun. Med izrednimi izdatki se nahaja tudi postavka v korist mestnemu uslužbenstvu, t. j. 0.5 milij. din, ki je bila izplačana kot nabavni prispevek mestnim uslužbenecv.

Nadalje je mestna občina dotirala sklad za prekrbo in zaščito prebivalstva z zneskom 2 milij. dinarjev, katere obveznost ji je nastala največ v teku proračunskega leta in zato izdatki ni mogel biti upoštevan že v proračunu. Nekatera mestna podjetja so prekoračila svoje proračune stvarnih izdatkov, in sicer klavnicna, pogrebni zavod in plinar- na, dočim so bili pri drugih podjetjih stvarni izdatki manjši kot proračun.

Izdatkov izven proračuna je bilo 12.3 (1938-39 4.7) milij. din, od tega za carinarico 1.4 milij. din, nadalje 0.44 milij. din stroškov za pobiranje mestnih davčin, nova pa je postavka 10.5 milij. din kot dotacija osnovni imovini.

Za obveznosti iz prejšnjih let so se zmanjšali izdatki od 87.750 na 4.590 din.

Dohodki.

Slika proračunskih in dejanskih dohodkov je bila naslednja (v milij. din):

	proračun 1939-1940	dejanski dohodki 1939-1940	proračun 1938-1939	dejanski dohodki 1938-1939
dokl. na neposr. davke	8.95	10.7	11.6	
obč. davščine, takse itd.	21.4	22.27	22.6	
trošarina, uvoznina itd.	25.14	28.0	29.6	
naknadni predpisi troš.	0.7			
odkup osebnega dela	0.2	0.42	0.41	
navratna dela	0.2	0.2	0.24	
dohodek od imovine	7.08	4.82	3.76	
narodno zdravje	0.45	0.49	0.5	
socialno skrbstvo	0.31	0.31	0.3	
finančna stroka	1.15	1.2	1.1	
ostali dohodki	4.7	1.9	3.9	
dohodki iz prejšnjih let	2.0	2.46	3.6	
dohodki podjetij	49.9	41.6	50.1	
izredni dohodki			1.4	

Skupno so znašali dohodki za tek. leto 128.9 milij. din (proračun 126.1), v prejšnjem letu 114.0 (proračun 118.1) milij. din, dohodki iz prejšnjih let pa 3.6 (2.46) milij. din.

Dohodki so bili torej znatno višji kot proračunska vsota (za 8.8 milij. din). V dohodkih je vsebovan tudi začetni blagajniški prebitok, ki je znašal 3.2 milijona din.

Posojila mestnega zaklada izkazujejo, da je mestna občina lani najela dve posojili v skupnem znesku 7 milij. din (3 milij. za gradbo delavskih stanovanj in 4 milij. za meščansko šolo na Viču), leta 1938-39 je najela samo eno posojilo za nakup Mahrove hiše v znesku 1.4 milij. din; od dobljenih posojil je bilo porabljenih (pri tem je upoštevati tudi začetni blagajniški prebitok) 0.37 milij. din za gradbo municijjskih skladišč, 2.5 milij. din za gradbo delavskih stanovanj (1938-39 0.5 milij. din) in 3.56 milij. din za gradbo meščanske šole na Viču (v letu 1938-39 0.7 milij. din).

Pregled imovine mestnega zaklada kaže naslednjo sliko (v oklepajih podatki za leto 1938-39): gospodarska imovina: aktivna 32.5 (54.9), pasiva 0.1 (0.01); osnovna imovina: aktivna 221.3 (163.2), pa-

siva 107.4 (104.2) milij. din. Pri tem je treba upoštevati nekatere izpremembe, ki so nastale zaradi prenosa nepremičnin mestnega vodovoda iz gospodarske na osnovno imovino.

Pregled dolgov.

Pregled dolgov nam kaže, da so dolgovi mestnega zaklada znašali dne 31. marca 1939 104.2 milij. dinarjev, najetih je bilo v letu 1939-40 posojil za 7.1 milij., odplačal pa je bilo v tem letu 3.9 milij., tako da je skupna vsota posojil mestnega zaklada narasla na 107.4 milij. din. Če pa upoštevamo še dolgove podjetij ter obligacijsko posojilo, dobimo skupno naslednjo sliko dolgov mestne občine ljubljanske ter njenih podjetij: dolg dne 31. marca 1939 181.3 milij. din, najeta posojila v letu 1939-40 9.97 milij. din, odplačila v letu 1939-40 0.87 milij., tako da se je skupna vsota posojil zvišala le na 181.4 milij. din. Med novimi zadolžitvami je omeniti, da je bilo najeto novo posojilo za pogrebni

Zaposlenost delavstva v avgustu

Iz statističnih podatkov Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani posnemamo, da je število zavarovanega delavstva naraslo od julija na avgust od 109.174 na 110.316, torej za 1.142. Lansko leto je znašal sezonski prirastek od julija na avgust 1.949. V primeri z lanskim avgustom je znašal prirastek števila zavarovancev 1.915, od julija 1939 na julij 1940 pa 2.722. Konjunkturi polet se je torej znatno zmanjšal. Se aprila letos je bilo 6.864 zavarovancev več kot lani aprila.

Povprečna dnevna zavarovana mezza je znašala avgusta letos 29.30 din (julija 1940 28.65 din). Od lanskega avgusta sem je zavarovana mezza narasla za 4.16 din povprečno dnevno ali za 16.69%. Razvoj povprečne zavarovane dnevnice je bil od aprila naprej naslednji: april 1940 26.89 din, letni prirastek 4.75%, maj 27.27 din ali 5.67%, junij 27.92 din ali 13.09%, julij 28.63 din ali 14.89% in avgust 29.30 din ali 16.69%. Ker je število zavarovancev naraslo in ker je narasla tudi dnevna zavarovana mezza, se je zato dvignila tudi skupna zavarovana mezza za 0.51 milij. din na 3.23 milij. dinarjev.

Zdravstvene razmere zavarovancev so se precej izboljšale, saj se je stolec bolnikov znižal za 329 oseb ali 0.55% na 2.45%.

Zaposlenost po strokah.

Se večji kot povprečni prirastek števila zavarovancev vsega urada, je v primeri z lanskim letom število zavarovancev v naslednjih strokah: gradnja železnice, cest in vodnih zgradb, javni promet, hišna služnina in gradnje nad zemljo. Zmanjšanje zaposlenosti pa je zabeleženo v naslednjih strokah: tekstilna industrija, industrija kamenja in zemlje, gozdna

Industrijalizacija Belgrada in Srbije

Jugoslovanski kurir, ki izhaja v Belgradu, prinaša zanimive podatke o napredku industrijalizacije Belgrada in Srbije, iz katerih posnemamo:

Vključ obstoječemu mednarodnemu položaju naša industrijska delavnost ni pokazala nekega posebno velikega zastoja. Čeprav primanjkuje surovini, zmanjšanje industrijske proizvodnje še ni imela velikih posledic. Poleg tega pada v oči zlasti povečanje investicij v gradbi novih industrijskih podjetij v državi, posebno pa v Belgradu in Srbiji. V teku letošnjega leta je bilo zgrajenih ali se se nahaja v gradbi v Belgradu in v Srbiji okoli 60 novih industrijskih podjetij. Lahko se reče, da je bilo letošnje leto glede industrijske prino- ene od najpovoljnejših. Teh 60 novih industrijskih podjetij, ki se grade v Belgradu in v Srbiji, se nanaša na vse industrijske panoge: tekstilna, kemična, metalurška, mehanična, oljarska, industrija mesnih proizvodov, oblaci- čna industrija in rudarstvo.

Kapitali, ki se plasirajo v vsa ta nova industrijska podjetja, so iz naše države odn. niso prišli letos v našo državo iz inozemstva. Vendar je večji del kapitala, ki se investira v ta nova industrijska podjetja, iz Belgrada in Srbije. Toda v tem kapitalu ima znatno vlogo kapital, ki se je preselil iz severnih krajev.

Uvoz strojev je letos v prvih 7 mesecih znašal 12.500 ton za 259.4 milij. din, dočim je lani znašal v prvih mesecih 14.500 ton za 245.7 milij. din, kar dokazuje, da je aktivnost v graditvi industrije v naši državi še vedno znatna, odn. da ni mnogo zmanjšana v primeri s prejšnjimi leti.

Uredba o brezmesnih dneh

Ker je izšla uredba o spremembi uredbe o varčevanju z živili, je banska uprava izdala nova tozadevna navodila svojim podrejenim organom: Člen prvi uredbe o varčevanju z živili se izpremeni in se glasi: Četrtek in petek se do-

zavod v znesku 0.4 milij. din in za tramvajsko podjetje v znesku 2.4 milij. din, nasprotno pa so ostala podjetja odplačala velike vsote svojih dolgov. — 6% obligacijskega posojila je bilo odplačanega 2.4 milij., tako da je njegovo stanje le še 9.466.200 din na dan 31. marca 1940.

Donosi podjetij.

Mestna podjetja so izkazovala za leto 1939-40 naslednje dejanske dohodke (po njih računih zgube in dobička, vse v milijonih din, v oklepajih proračunska vsota):

klavnicna 4.58 (4.27), prebitok 0.12, v l. 1938-39 minus), elektrarna dohodki 23 (23.8), čisti dobiček 0.044, za 1938-39 0.017; pogrebni zavod dohodki 2.4 (proračun 2.08), prebitok 0.016, za 1938-39 0.017; plinarina dohodki 7.04 (proračun 6.5), prebitok 0.061, za 1938-39 0.036; zastavljalnica dohodki 0.33 (proračun 0.35), prebitok 675, za 1938-39 1.050; pripraga dohodki 1.49 (proračun 1.71), prebitok 0, za leto 1938-39 9629 din. Končno izkazuje mestno tramvajsko podjetje donosa 11.26 (leta 1938-39 12.08) milij. din, od tega od prodanih vozniških listov 10.92 (10.95) milij. din.

Bilanca vsote mestnih podjetij so bile dne 31. marca 1940 (v oklepajih podatki za 1939): elektrarna 67.5 (27.2) milij. din zaradi vnosa rezerv, pogrebni zavod 5.05 (5.16), plinarina 7.1 (6.24), zastavljalnica 1.54 (1.7), pripraga 1.1 (0.87) in tramvajsko podjetje 56.4 (51.2) milij. din.

žagarska industrija, tujski promet in mizarstvo. V naslednjem podajamo pregled števila zavarovancev v najvažnejših strokah meseca avgusta letos in razliko v primeri z lanskim avgustom: javni promet 2.420 (+1.258), zasebna prometna podjetja 1.099 (—19), industrija kamenja in zemlje 6.003 (—1.081), kovinska industrija 7.998 (—332), gradba prevoznih sredstev 515 (—120), kemična industrija 2.544 (+80), centrala za proizvajanje sile itd. 579 (—35), tekstilna industrija 15.729 (—1.600), industrija papirja 2.253 (+150), industrija kože in gume 2.050 (+28), predelovanje kože in njenih surogatov 2.895 (—265), gozdnožagarska industrija 7.528 (—1.048), predelovanje lesa in rezbarstvo 3.914 (—704), industrija hranil in pijač 3.267 (—534), industrija tobaka 617 (—59), gostilne, kavarne, krčme 3.621 (—715), oblacična industrija 4.844 (—315), gradnja železnice, cest in vodnih zgradb 11.866 (+6.477), visoke zgradbe 9.082 (+505), grafična industrija 1.217 (—61), higijena 2.341 (—99), občinski obrati 2.585 (—98), trgovina 3.705 (—282), denarni in zavarovalni zavodi 364, gledališča, svobodni poklici 1.583 (+61), hišna služnina 9.564 (+743), skupno 110.316 (+1.915).

Iz tega pregleda je razvidno, da so le redke stroke obdržale stanje svoje zaposlenosti na predvojni višini. Če ne bi bilo velikega povečanja zaposlenosti pri javnih delih ter pri zidanju, bi bilo izkazano v primeri z lanskim letom znatno manjše število zavarovancev.

Če se pogledamo sezijski razvoj zaposlenosti, t. j. izpremembe od julija na avgust, potem vidimo, da je narasla zaposlenost le v gradbeni ter gozdnožagarski stroki. Sezijski padec je vidnejši le v tekstilni in oblacični industriji.

ločila v vsej državi kot brezmesna dneva. Ta dneva je prepovedana vsaka prodaja svežega teletjega, govejega in svinjskega mesa na drobno. Restavracije, javne kuhinje itd., ne smejo ta dneva postreči z jedmi s teletino, govedino in svinjino. Ta prepoved ne velja za možgane, jezik, pljuča, sree, jetra, ledvice, vampe, vranico in podobno od telet, goveda in svinj.

Posestne izpremembe v Ljubljani in okolici

Zanimiv je pregled kupnih pogodb, kolikor jih je zaznamovala zemljiška knjiga okrajnega sodišča v zadnjih 9 mesecih tega leta. Bilo je zapisanih 1074 kupnih pogodb za vrednost 86.813.585 din. V zadnjem času zemljiška knjiga zaznamuje prav redke kupne pogodbe, ker so se pojavile razmere, ki slijo k veliki previdnosti glede prenosa lastniške pravice na kupce. V zadnjih dneh je zemljiška knjiga zapisala še naslednje kupne pogodbe:

Ivan Simenc, vrtnar Ljubljana, Lepi pot št. 24, je prodal Univerzi kralja Aleksandra I v Ljubljani nepremičnine pod vlož. št. 556 k. o. Gradiško predmestje (parcele št. 221/2, 143/36 in 143/52) in nepremičnine pod vlož. št. 406 k. o. Gradiško predmestje (parcela št. 144/3 njiva v izmeri 4212 m², parcela št. 143/30 jarek v izmeri 130 m², parcelo št. 143/82 travnik v izmeri 371 m² in parcelo št. 368 — hiša št. 24 na Lepi poti za 1.000.000 din, dalje vse vrtnarske obrti (rastlinjak, toplo lovo in drugo) za 130.000 din. Prenos lastniške pravice na univerzo je bil večeraj izvršen v zemljiški knjigi.

Krušč Ivan, posestnik in mesarski mojster in soproga Julija, Ljubljana, Bezenškova ulica št. 10, sta prodala Stefanu Detiču in soprogi Alojziji, Ljubljana, Zaloška cesta št. 127, parcelo št. 757/14 in parcelo št. 758/6 k. o. Mošte v izmeri 663 m² za 19.890 din. Kvadratni meter po 30. din. Mlakar Rudolf, trgovec v Ljubljani VII Černe- teva ulica št. 3 in soproga Justina sta prodali Vidi Makarjevi, hčerki trgovca od tam parcelo št. 214/1 k. o. Spodnja Siška v izmeri 1119 m² za 21.040 din. Kvadratni meter po 40 din.

Zupna nadarbinska ljubljanskega škofiškegaatronata v D. M. v Polju je prodala Ivanu Prilno- žiču, solskemu upravitelju v D. M. v Polju parcelo št. 273/2 k. o. Slape v izmeri 75 m² za 18.000 din.

Kocijančič Marija, posestnica v Sadini, vasi št. 20, je prodala Ani Novakovi, trgovčevi ženi v Stepanji vasi št. 22, parcelo št. 447/2 k. o. Soistro v izmeri 1440 m² za 24.000 din.

Dečman Pavel, posestnik Ljubljana, Most, Vodmataka ulica št. 29, je prodal gđ. Mariji Rem- škarjevi, kuharici Ljubljana, Tyrseva cesta št. 47, parcelo št. 881 k. o. Mošte v izmeri 2928 m² za 15.000 din.

Kaj bo s cenami pšenice. Po poročilih iz Bel- grada se na merodajnih mestih proučuje vprašanje znižanja cen, od izjemno visokih cen pšenice. Vendar prevladuje mnenje, da do izpremembe ne bo pri- pač pa bodo podvzeti novi ukrepi, da bi proizvedeni črtni dovoz znižali na trge.

Zaloge pšenice pri mlinih. Dosedaj je bilo do- voljeno držati mlinom v svojih skladiščih pšenice za polmesačne kapacitete. Odslej pa bo po vestih iz Belgrada dovoljeno držati mlinom enomesečno za- logo pšenice.

Uvoz semenske pšenice. V zvezi z dovoljenjem za brezcarinski uvoz pšenice poročajo sedaj, da gre za količino 1.500 vagonov semenske pšenice, katero namerava uvoziti Priv. izvozna družba. Ta količina bo po zaneeljivih informacijah uvožena v najkraj- šem času.

Zvišanje cen za izvoz svežih jabolč v Nemčijo. Iz okrožnice Priv. izvozne družbe je razvidno, da je doseženo po- šanje za izvoz svežih jabolč in nepakiranih jabolč v Nemčijo. Nova cena je od- slej 28 mark za 100 kg. Nadalje je objavljen tudi se-znam vseh nemških uvoznih tvrdk, ki so dobile de- vina d. oljenja za uvoz svežih jabolč v IV. tru- mesečju.

Zvišanje glavnic. Jugomontan d. d. v Bel- gradu zvišuje glavnico od 5 na 15 milj. din. — Tvorica robev v Karlovcu povišuje glavnico za pol milijona dinarjev.

Izpremembe imen. Banska oblast banovine Hr- vatske je dovolila izpremembe naslednjih rodbin- skih imen: Blühweiss Herman v Bošnjak, Rosen- berger Slavko v Radej, inž. Kleinkind Skender Aleksander v Klanjčec in inž. Ivo Herman v Hrlič.

— Mladim materam in ženam po po- rodih pogosto pomaga za redno delovanje črev, najpogosteje že v majhnih količinah, naravna »Franz-Josefova« grenka voda.

Ogl. reg. 8, br. 30474 od 28. novembra 1935.

Redno jesensko licenciranje bikov in mrjascev bo v okraju Laško po naslednjem razporedu: Dne 16. oktobra ob 8 zjutraj na sejmišču v Loškem; istega dne ob 10 dopoldne na sejmišču pri Sv. Lenartu; istega dne ob 13 dopoldne pri Gradu v Jurklostru. — Dne 18. oktobra ob 10 dopoldne pri Pušniku v Smarjeti; istega dne ob 13 popol- dne na sejmišču v Dolu. — Dne 19. oktobra ob 8 ob 9.30 dopoldne pred občino v Loki; istega dne zjutraj pri Juvancu v Zidanem mostu; istega dne ob 12.30 popoldne pred staro občino v Trbovljah.

Borze

Dne 10. oktobra 1940.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 6.364.974 din, na belgrajski borzi je bilo prometa v efektih 302.000 din.

Ljubljana — uradni tečaj:

London 1 funt 177.27—180.47
Newyork 100 dolarjev 4425.00—4485.—
Zeneva 100 frankov 1027.44—1037.44

Ljubljana — svobodno tržišče:

London 1 funt 219.46—222.66
Newyork 100 dolarjev 5480.00—5520.—
Zeneva 100 frankov 1269.62—1279.62

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin 100 mark 1772.00—1792.—

Zagreb — zasebni kliring:

Solun 100 draham 65.50 denar

Belgrad — zasebni kliring:

Solun 100 draham 65.90—66.60

Curih. Devize: Belgrad 10. Pariz 9.95, Lon- don 16.95, Newyork 431.5, Milan 21.775, Madrid 40, Berlin 172.75, Stockholm 102.57, Budimpešta 85.625, Atene 300, Carigrad 280, Bukarešta 225, Helsingfors 8.70, Buenos-Aires 101.50.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 441—443

v Zagrebu 440 denar

v Belgradu 441.50 denar

Ljubljana. Drž. papirji: 7% inv. pos. 99—100, agrarji 51.50—52.50, voj. šk. pr. 441—443, begl. obv. 76.50—78, dalm. agr. 69—71, 8% Bler. pos. 99.50—101, 7% Bler. pos. 95—96, 7% pos. Drž. hip. banke 100—102, 7% stab. posojilo. 92—95. — Delnice: Nar. banka. 6.400—6.650, Trbo- veljska 325—345, Kranjska industrijska družba 148 denar.

Zagreb. Državni papirji: vojna škoda promt. 440 denar, za konec oktobra 480 blago, 8% Blerovo posojilo 99.55 denar, 7% Blerovo posojilo 95 denar. — Delnice: Priv. agrarna banka 192 denar, Trboveljska 325—345, Gutmann 45—55, Sladk. tov. Bečkerek 600 denar, Sladk. tov. Osijek 230—235 (235), Oceania 650 denar, Jad. plovlba 400 denar, Konoplarna Vukovar 635—645 (640).

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 99.50 denar, vojna škoda promptna 441.50 denar (442), beglueške obveznice 76.75—77.25 (76.75, 76.50), dalm. agrarji 69.25—69.75, 6% šum- ske obveznice 65 denar, 8% Blerovo posojilo 99.50 denar, 7% Blerovo posojilo 95.50 denar. — Del- nice: Narodna banka 6000 blago, Priv. agrarna banka 198—194 (193, 193.50 drobni komadi).

2itni trg

Novi Sad. Oves bač. srem. 314—316, rž. bač. 325—327.50. ban. 322.50—325, ječmen, bač. srem. 345—347.50, bač. srem. spoml. 312.50—417.50, moka 0 670.700 0g in ogre neizpremenjena, fižol, bač. srem. beli brez vreče 2¼ kaša duplikat 405—410. Tendence stalna. Promet srednji.

Živinski sej

Izidi tajnih volitev železničarjev v bolniški sklad

Silen poraz centralistične zveze [ugoslovanskih železničarjev

Belgrad, 8. oktobra.

V vseh oblastnih upravah bolniškega sklada izvršene tajne volitve v bolniški sklad prometne osebja kraljevine Jugoslavije 16. preteklega meseca, so pokazale popoln preobrat v mišljenju in razpoloženju jugoslovanskih železničarjev v vsej državi. Zveza jugoslovanskih nacionalnih železničarjev in brodarjev je doživela po vsi državi silen poraz, kajti ta zveza je stalno trdila pri oblasteh in v jugoslovanski javnosti, da ima organiziranih 40 tisoč železničarjev in brodarjev. Tajne volitve v bolniški sklad pa so pobile te trditve in dokazale, da ta zveza že davno ni več večinska železničarska organizacija in da med jugoslovanskimi železničarji ne predstavlja skoraj ničesar več. Kajti v vseh petih ravnateljstvih so kandidirate te zveze pri volitvah doživeli popoln polom.

V Ljubljani so združene železničarske strokovne organizacije, predstavljajoče akcijski odbor vseh strokovnih organizacij železničarjev v Sloveniji zmagale s 5542 glasovi nad centralisti v zvezi jugoslovanskih nacional. železničarjev in brodarjev.

V Hrvatski so zbrali tako imenovani centralistični »Zvezarji« vsega skupaj nekaj nad en tisoč

glasov, medtem ko so decentralistične liste zbrale skupaj nad 10.000 glasov.

V sarajevskem železniškem ravnateljstvu je centralistična zveza jug. nac. žel. in brodarjev podlegla, in so izvoljeni vsi kandidati decentralističnega akcijskega odbora.

Ogromno preseženje pomeni velika zmaga akcijskega odbora nad »zvezarji« v ravnateljstvu Belgrad-sever, kjer je decentralistična lista dobila čez 4500 glasov.

V ravnateljstvu Belgrad-jug je glasovalo vsega 12.026 priznanih glasov železničarjev. Za centralistično listo je glasovalo 6480 železničarjev, za belo listo decentralističnega akcijskega odbora je glasovalo 5546 železničarjev. Tako se glasi komisijsko poročilo v tem ravnateljstvu. Komisija v tem ravnateljstvu pa je uničila, to je, iz »formalnih« razlogov razveljavila skupaj 6834 glasov decentralističnega akcijskega odbora. Ugotovljeno je z zapisnikom, da je za centralistično listo zvezarjev »glasovalo« 162 dijakov državne prometne šole, vendar pa ni niti eden od teh dijakov glasoval, ker so pač zanje glasovali — drugi. Vseh 162 dijakov je proti tem zlorabam protestiralo s poseb-

nim brzojavom na g. ministra. Ugotovljeno je dalje z zapisnikom, da delavnica v Smederovem sploh ni volila, ker 900 železničarjev, pristavek akcijskega odbora v tej delavnici sploh ni prejelo — volilnih kuvert. Enako se je ugotovilo za postaje Skoplje, Veles, Mladenovac, Zemun, za kurilnico Belgrad itd. Po vseh teh krajih bodo ponovne volitve.

Skupaj so dobile do sedaj liste decentralističnega akcijskega odbora z glasovi »Saveza hrvatskih nacionalnih železničarjev« nad 35.000 glasov, medtem ko je Zveza jugosl. nac. železničarjev in brodarjev »zbrala« v vsej državi okoli 20.000 glasov, tako »pridobljenih«, da za to »zvezo«, kakor je uradno ugotovljeno, ne bo ostalo pri volitvah v krajih, kjer se bodo zaradi volilnih prevratov ponovno vršile, niti 15 odstotkov vseh glasov. S kakšnim terorjem so predstavniki te zveze nastopali posebno v ravnateljstvu Belgrad-sever in Belgrad-jug, pričajo gomile pisemskih pritožb, ki jih bo moralo prometno ministrstvo še rešiti.

Vsekakor predstavljajo te volitve mejnik v gibanju naših jugoslovanskih železničarjev in brodarjev v nove decentralistične in socialne smeri, s katerim razpoloženjem bo tudi g. prometni minister moral računati. dr. n-g.

Angleški general lord Gort.

Kaj se bo zgodilo s kemičnim inštitutom v Ljubljani?

Ali se bo res podrl, preden bo dograjen?

Ljubljana, 10. okt. 1940.

Ze toliko let je minulo od tega in se še komaj spominjamo, da je nekaj Akeja za izpopolnitev ljubljanske univerze z živahno agitacijo, pisanjem člankov v časopisje, anketami in intervencijami razburila vso slovensko javnost in pokazala na nekatere najbolj bolezne točke naše univerze. Na enem izmed prvih mest je bil tedaj zavod za kemijo, ki na skromni tehnični fakulteti ni imel prostora in si je zato pod silo razmer dobil streho v kletnih prostorih gimnazije v Vegovi ulici. Dijaki, ki so se posvetili napornemu študiju kemije, so lahko povedali svoje bridke skušnje iz življenja v kletih, ki so bile komaj dobre za skladišča premoga in ki so bile s skromnimi sredstvi preurejene v učilnice in laboratorije. Tujec, ki je po kakršnem koli nesrečnem naključju začel med vijugaste hodnike in majhne misnice, ki naj bi bili laboratoriji, pač po nikomer drugem ni mogel sklepati, da je v zavodu za kemijo, kakor po vseprodirajočem smradu, ki je prevelav vse zavod, Nič čudnega, če je akcija za izpopolnitev univerze naletela povsod na močan odziv, posebno tedaj, kadar je šlo za vprašanje novega zavoda za kemijo.

In res po dolgi in nerazumljivi zavlačevanji so končno začeli zidati nov zavod za kemijo na jesen leta 1938. Zavod je dobil svoj prostor ob Murnikovi ulici, nasproti stranskemu krilu Srednje tehnične šole in za poslopjem stare tehnične fakultete. Kakor da bi bilo začarano, pa v jeseni leta 1938 stavba ni pogledala iz tal. Razkopane jame za temelje so čakale vso zimo in so spomladi leta 1939 zares začeli. Najprej so zabijali močne betonske pilote v jame za temelje, nato pa na teh zgradili temeljno zidovje. Medtem ko je delo že teklo, je proti načinu graditve ugovarjal gradbeni urad mestne občine ljubljanske. Zaradi tega je delo nekaj časa počivalo, na kar je bil osnovni načrt spremenjen. Nato so del stavbe zazidali v večji širini, kakor pa je določal prvotni načrt. To zidanje po spremenjenem načrtu je šlo kar takorekoč sproti izpod rok. Ko je bila stavba leta 1939 na jesen zgrajena do vrha, so pristojni činitelji spoznali, da prav za prav od vsega zavoda načrta sploh ni. Stavbo so lanj prav ob prvem snegu še hitro pokrili ter jo nato zaplankali. Ne izdamo nobene skrivnosti, če pove-mo, da je zaplankana tudi še danes, ko bo minilo skoraj leto dni od tega, ko je odšel zadnji delavec s stavbe.

Letos so dograjeno stavbo inženirji lastno-ročno premerili in po teh meritvah napravili stvarni načrt obstoječe stavbe. Do tedaj so bila pristojna vseučiliška oblastva zadovoljna z zgradbo. Ko pa je zgradba že stala in ko so bili že načrti, narejeni po obstoječi stavbi, na razpolago, je svet profesorjev, ki odločajo pri kemičnem inštitutu, odklonil način notranje ureditve stavbe. Kakor smo zvedeli, večina profesorjev, ki bodo učili na tem zavodu, v te načrte preje vpogleda sploh dobila ni. Ker je bil sklep profesorjev soglasen, da zamišljena ureditev prostorov ne ustreza, so profesorji sami stavili predloge, kako naj bo zavod urejen. Trajalo pa je več mesecev, preden so se pristojni profesorji zedinili, kako naj bo zavod v svoji notranjosti urejen in šele, ko so se

letos spomladi zedinili, je bilo mogoče začeti z risanjem načrtov. Osebe, ki mu je bila poverjena naloga, naj izdela načrte po proforskih predlogih, je hitelo kolikor je le moglo in srečno 22. avgusta končalo načrte in proračune.

Načrti, izdelani po proforskih željah, so bili dragi. Proračun za dograditev in ureditev zavoda je namreč znašal polnih 10.400.000 din. V tej vsoti nista včeta dobra dva milijona dinarjev, ki so v zgradbo že zazidani, prav tako pa ne okrog 5 milijonov din, ki so potrebni samo za najrazličnejše instalacije v zavodu. Vsega skupaj bi potemtakem veljal zavod za kemijo nad 17 milijonov din. 17. septembra so se pristojni profesorji zbrali in odločili, kaj naj se črta od njihovih zahtev, da zavod ne bo predrag. Nato so spet strokovne moči vzele načrte in proračune v roke in so izračunale, da bi dograditvena dela in deloma oprema zavoda brez instalacij veljala po novem nekako 6.800.000 din. O tem proračunu se bodo zopet posvetovali pristojni profesorji. To je namreč nujno potrebno, ker je za celotno dograditev in ureditev kemičnega inštituta na razpolago le še okrog 3 1/4 milijona din. Za 3 1/4 milijona dinarjev,

za kolikor je sedanjí popravljeni proračun višji in za nadaljnjih 5 milijonov, potrebnih za instalacije, pa denarja ni. Proforski svet bo imel torej vsekakor težko nalogo, ko bo moral odločiti, kako naj se zavod za kemijo dogradi.

Preden bo to vprašanje zadovoljivo rešeno, bodo prav gotovo minili tudi še zadnji jesenski meseci, primerni za zidarska dela. Zato proukujemo lahko vnaprej, da bo zavod še zaplankan pogledal v novo leto 1941. Bojimo se celo, da je v nevarnosti, da se bo že prej od starosti podrl, še preden bo dograjen. Nas, pa tudi javnost, res zanimala, kdo bo končno odgovarjal za to?

Vseučiliški zavod za naravoslovje

Ljubljana, 10. oktobra.

Naravoslovni zavod na ljubljanski univerzi je bil zelo skromen v svojih prostorih. Človeka, ki je hodil po hodnikih univerze, ki ljubí naravoslovno znanost, je kar zabolelo srce, ko je videl, da je ta zavod zelo omejen v prostoru, da nima primer-nih prostorov, da morajo slušatelji proučevati pojave narave, posebno majhnega rastlinstva, na tako omejenem prostoru. Pred več kot 100 leti ustanovljeni botanični vrt na Ižanski cesti ni zadostoval vsem potrebam naravoslovnega študija. Sedanjemu prosvetnemu ministru, voditelju Slo-

vencev, prosvetnemu ministru dr. Ant. Korošcu, katerega ime bo pač vpisano v zgodovino slovenske univerze z zlatimi črkami, se je posrečilo, da je poskrbel tudi za organizacijo kolikor toliko modernega zavoda za naravoslovje, kateri bo imel tam na Mirju primeren prostor, da bo lahko razvil in gojil vse znanstvene pojave rastlinstva.

Univerza je že maja meseca letos kupila od vrtnarja g. Simenca velik vrtnarski prostor ob Gradaščici nasproti kolizejskemu kopališču za primerno kupnino, o čemer poročamo med poročili v drugem delu lista. Kako bo zavod za naravoslovje uredil ta prostor za svoje proučevanje, za enkrat ni mogoče poročati v javnosti. Lahko pa ljubljanska univerza zaznamuje lep napredek. Zadevno kupno pogodbo med vrtnarjem Simencem, ki je pokazal veliko razumevanje za napredek naravoslovne znanosti, in rektoratom ljubljanske univerze, katero je podpisal dne 22. maja letos rektor g. dr. Slavič, je prosvetni minister g. dr. Korošec potrdil letos 6. julija. Prenos lastninske pravice vrta na univerzo je bil včeraj vpisan v zemljiški knjigi okr. sodišča.

Usodna nasprotja v svetu

Vsako leto umre od gladu 2 milijona ljudi, življenjskih potrebščin pa uničijo na leto toliko, da bi zadostovale za prehrano 35 milijonov ljudi

Živimo v času vojne, brisanja meja, sprememb na zemljevidu, gladu in uničevanja življenjskih potrebščin. Dočim po statistiki Društva narodov na eni strani umre na leto povprečno dva milijona ljudi od gladu, beremo v časopisju, da na drugi strani Argentina uničuje letno šest milijonov metrskih stotov pšenice, Brazilija sedem milijonov metrskih stotov kave itd. Isti časopisi pišejo, da bo Evropa prihodnjo pomlad v nevarnosti za prehrano zaradi blokade. Torej se tudi sedaj dogaja nekaj podobnega kot je bilo v času krize, ko so ubijale krave, zlivali mleko v morje in podobno.

Gospodarstvenik Daude Benselle pravi, da se polovica ljudi ne sprašuje zjutraj, kaj bodo jedli, ampak če bodo sploh jedli. Temu moramo še dodati, da je skoraj tri četrtine ljudi na svetu slabo oblečenih in žive v nezdruhljivih stanovanjih. S tega vidika moramo gledati na uničevanje življenjskih potrebščin kot na zločin proti človečnosti vse do tlej, dokler samo en človek na svetu gladije ali je brez obleke. Kadar danes govorimo o preveliki proizvodnji, smo na napačni poti, ker bi morali v resnici govoriti o premajhni potrebnosti. Kapitalistično gospodarstvo, ki je zasnovano na profitu in ne na službi človeku, raje uničuje gospodarske dobrine, kakor da bi znižalo cene.

V Braziliji je ustanovljen »Inštitut za kavoc«, ki se v glavnem bavi z dolčenjem, koliko kavine letine se sme pustiti v promet, da ne bodo padle

cene, in koliko kavinega pridelka je treba uničiti. Cim letni pridelalec prekorači določeno količino, spravi »odvisno« kavo v vreče; v enem mesecu zažgo na milijone takih vreč. Uporabljajo jo tudi za kurjavo na lokomotivah namesto premoga. Dogodi se, da porabijo na leto sedem milijonov metrskih stotov kave za kurjenje lokomotiv.

Na milijone ljudi na zemlji je prisiljenih smatrati kavo za nedosegljiv luksuz. Toda v zadnjih desetih letih so v Braziliji pometali v morje, porabili za kurjavo na lokomotivah ali predelali v umetna gnojila 66 in pol milijona vreč kave, da bi s tem na umeten način dvignili cene braziljanski kavi.

V Zedinjenih državah Severne Amerike so leta 1934 uničili vso žetev, ki je zrasla na 32 milijonov hektarjev zemlje. V Floridi uničujejo žetev sladkorne pese, v Kaliforniji nalovljene ribe; leta 1935 so uničili v isti državi vso letino hrušk in jagod ter poldrug milijon pomaranč. V Los Angelesu so uničili 250.000 litrov mleka.

V zadnjih osmih letih je bilo v Zedinjenih državah uničenih 900.000 vagonov pšenice, 150.000 va-

Drzen roparski napad pojasnjen

Ljubljana, 10. oktobra.

2. oktobra zvečer okrog 7 je doživela trgovka s Sv. Petra ceste Marija Majcen v Kobariški ulici drzen roparski napad, pri katerem je le malo manjkalo, da ni prišla ob večjo vsoto denarja. Trgovka je šla s svojim možem po Kobariški ulici, ko se je že mračilo. Izza ob cesti stoječih kostanjev sta tedaj stopila dva moška, od katerih se je prvi zaletel v trgovko in ji skušal iztrgati torbico, ki jo je držala pod roko. Trgovka je zavpila in že je posegel vmes mož trgovke. Napadalec se je zaradi tega prestrašil in začel bežati. Njegov tovariš je stal še ves čas mirno ob strani in ko je trgovka zavpila: »Primiti tudi tega!« je ta mirno odgovoril: »Saj nisem nič storil.« Več pešev je začelo sodelovati pri lovu na roparja, ki je imel sicer urne pete, a smolo, da je že na Dunajski cesti pridrvel naravnost policijskemu uradniku v roko. Le malo je manjkalo, pa bi ropar ušel, saj si je znal dobro pomagati. Ko je bežal po cesti, je sam kričal »Primiti ga« in kazal nekam naprej. Tudi na policiji je spočetka skušal prepričati vsakega, da je samo pomagal loviti roparja in da so ga po krivici prijeli. Toda to je šlo le nekaj časa. Kmalu je bil prijel tudi njegov tovariš in še en pomagač. Zato na kraju ni ostalo drugega kakor priznanje. Aretirani ropar Mir Feliks je priznal, da se je z nekim 20-letnim P. Stankotom, ki je bil svoj čas dve leti v službi pri trgovki, že delj časa pogovarjal, kako bi oropal trgovko. Prišlo je celo na dan, da je mladi Stanko letos, ko je bil še v službi, tudi na debelo kradel bale papirja in tako napravil škodo za okrog 20.000 din. Potem, ko je bil v avgustu odpuščen iz službe, je Stanko še dvakrat vlomil v skladišče trgovke in od tam pokradel pet bal papirja. Z Mirom sta se menila, da bi bilo dobro oropati trgovko na večer, ko se pripravljata, da gre domov z denarjem. Še ko je bil v službi, se je Stanko bavil z mislijo na rop in je sam priznal, da je nameraval z utežjo udariti trgovko po glavi, pa da se mu to ni nikdar posrečilo, ker so vedno prihajale stranke v trgovino. Dobre 14 dni pred tem ropom sta Stanko in Mir skoraj vsak

„Zračni napad“ na Skofjo Loko

Skofja Loka, 10. okt.

Krajevni odbor za zaščito pred zračnimi napadi v Skofji Loki je včeraj popoldne in zvečer organiziral vajo pred zračnim napadom. »Sovražni napad« naj bi pokazal, kako deluje naša aktivna in pasivna bramba. Predvsem je bil napad mišljen kot preizkušnja škofjeloškega prebivalstva v discipliniranosti in resnosti. Važno je namreč, da ob slučaju napada prebivalstvo takoj odhiti v kleti in zaklonišča, ker se tako obvaruje velike škode.

Točno ob 16.50 so sirene v tovarni »Šeširc« in Thaler ter plat zvona v župni cerkvi dal znamenje za napad. Začele so padati bele rakete, da je bilo vse mesto kmalu v gostem dimu. Prebivalstvo se je razmeroma hitro umaknilo v spodnje stanovanjske prostore, promet je bil ustavljen, po cestah pa so padale bombe, eksplozivne, zažigalne in plinske. Obvezniki gasilske službe so se zbrali v gasilskem domu, vzeli orodje in odhiti na opazovalnice. Požar je bil markiran z dimom in rdečimi raketi. Na Mestnem trgu je »gorela« občinska hiša, na Sp. trgu za Zihnerlova gostilna. V rekordnem času sta se pojavili dve gasilski ekipi, ki sta pričeli z gašenjem in reševanjem. Ker je bila voda ustavljena, so morali napeljati čevlji mesto v vodnjake v Sešeo.

Obvezniki sanitetske službe so se pod vodstvom dr. Kocijančiča zbrali v protituberkuloznem dispanzerju na Sp. trgu in z opremo odšli na teren. Vojaki so markirali ranjence in zastrupljenec, sanitetske ekipe pa so te žrtve odnašale na nosilih v dispanzer. Na krajih, kjer so padale plinske bombe, so se pojavili obvezniki kemične službe pod vodstvom g. kapitana dr. Caviča, ki so imeli svoj laboratorij v lekarni Burdyh. Takoj

sta bili na terenu dve ekipi: ena za odkrivanje plinov, druga za čiščenje. Zastrupljena mesta so markirali z zeleno raketo, nakar so bila vsa ta mesta očiščena v klornim apnom. Aktivna protiletalska zaščita pa je več čas med vajo energično operirala z strojnimi puškami na Kranečljnu in Kamnitniku.

Ob 17.10 je bilo dano znamenje za konec alarma. Zvečer ob 20 se je vaja ponovila in zatemnitev mesta prav dobro uspela. »Gorele« je staro-loški prosvetni dom in poslopje okrajnega glavarstva. Tehnično vodstvo obeh vaj je imel v rokah g. major Novak ob sodelovanju mestnega stavbenika g. Ogrina in članov odbora krajevnega zaščite. Nadzorovali pa so vaje komandant mesta g. polkovnik Kočič, okrajni glavar g. Brezigar in drugi odličniki. Gasilce sta vodila načelnik Planina in poveljniki Bozovičar.

Vaja je za prvič prav dobro uspela. Večina prebivalstva je stvar vzela za resno, nekateri so pa tudi prišli na svoj račun s svojo radovednostjo in opazkami. Predvsem si pa bodo vajo zapomnili tisti, ki bodo od glavarstva dobili denarno kazn, ker niso zatemnili oken ali pa se takoj umaknili iz ulic. Največja pomanjkljivost je pač v tem, da ekipe niso še dovolj moderno opremljene. Ker morajo občine Skofja Loka, Stara Loka in Zmince vsako leto vnesti v svoj proračun večjo vsoto v ta namen, je upanje, da bo počasi odbor mogel nabaviti vse potrebno in s tem zavarovati življenje prebivalstva.

Vsa vaja je bila dobro organizirana in mo-remo reči, da se je odboru za zaščito pred zračnimi napadi pod vodstvom g. komandanta posrečilo v kratkem času izuriti potrebno število moštva za pasivno obrambo mesta in okolice pred vsakršnim sovražnim napadom iz zraka.

večer prežala na trgovko in jo hotela oropati na poti domov. Toda Stanko se je vedno ustrašil tako, da do ropa ni prišlo, nato pa je celo šel v službo izven Ljubljane. Mir pa je poiskal pred Delavskim domom nekoga 25-letnega Jožeta N., mizarkega pomočnika, doma iz Loža, in se z njim dogovoril, da bosta napadla trgovko. Pomagala je tudi Mirova žena, ki je na večer oprezovala okrog trgovine in prišla sporočiti obema pajdašema, ki sta čakala na Kralja Petra trgu, da je trgovka v spremstvu moža odšla proti domu. Vsa čedna trojica je to trgovko zasledovala po Dunajski cesti, na kraju pa sta oba možakarja po stranski ulici prehitela trgovko in jo na najbolj ugodnem mestu počakala in nato napadla. Dogovorjeno je bilo tako, da bo Mir iztrgal torbico trgovki, Jože pa naj bi izpodnesel trgovkinoga moža, tako da ta ne bi mogel ženi pomagati. Vse bi se posrečilo, če ne bi Jože v zadnjem trenutku samo gledal. Dogovorjeno je bilo tako, da dobi Jože za svojo pomoč četrtino plena, levji delež pa da si delita Mir in Stanko. Sedaj si bodo svede vsi delili svoj zaslužek, odmerilo pa jim ga bo sodišče, ki bo v dnevih in letih precej radodarno.

Petelin, prijatelj biseroov

Gledališka igralka Edna R. v San Francisku je zapazila, da ji je znanjak dragocen biserni uhan. Imela ga je v svoji garderobi. Ker je bil med tem časom v njeni garderobi samo petelin, je bila tatvina izključena. Petelin »Clare« je bil ljubimec vseh igralk in nihče ga ni sumil, da bi ukradel uhan. Ker pa je bil nakit le predrag, je moral petelin pred röntgen. V golši mu je res tičal uhan in še pet drugih biseroov, ki jih je pogrešal nek drug igralec. pa mu ni prišlo na um, da bi jih petelin pozobal. Ker je bil splošno priljubljen, ga niso obsojili na smrt; moral pa se je podvreči operaciji. Operacijo je dobro prestal, iz golše so vzeli uhan ter bisere, on pa je s še večjim uspehom nastopal na odru. Le igralci so bili bolj previdni pred njim. Kadar so bili v njegovi družbi, so dobro poskrili vse dragocenosti.

Droline novice

Koledar

Petek, 11. oktobra: Materinstvo Matere božje, Nikazij.
Sobota, 12. oktobra: Maksimilijan, škof; Serafin, spoznavalec.

Novi grobovi

† Dr. Gvidon Sernek

Celje, 10. oktobra.
Danes dopoldne je prišla v Celje novica o smrti odličnega narodnjaka in kulturnega delavca dr. Serneka Gvidona.

Pokojni spada med naše stare narodne borce in kulturne delavce, ki se niso bali izpovedati svoje narodnosti tudi v časih preganjanja. Kot naveden glasbenik je dalj časa načeloval CPD. Nekaj časa je imel tudi odvešniško pisarno v Ormožu, po preobratu pa se je preselil v Celje in po smrti svojega očeta prevzel pisarno. Politično se ni mnogo udeleževal in je pripadal bivši radikalni stranki. Sodeloval je tudi v drugih narodnih društvih. Zadnja leta je nekoliko bolehal. Pred tremi tedni ga je bolezen spravila na bolniško posteljo. Da bi si opomogel, je šel v ljubljansko Leonišče, kjer je danes ponoči izdihnil. Zapušča soprogo in 4 otroke: Gvidona, Zvonka, Ezo por. Mair, in Vlasto. Truplo pok. so pripeljali v Celje. Naj vzorni mož v miru počiva, svojcem pa iztrkamo ob bridki izgubi svoje iskreno sožalje.

† V Belgradu je včeraj ob 19.50 umrla gospa Antonija Roš, ki je bila rojena v Ljubljani. Bila je vdova inž. Sebastijana Roša iz Hrastnika. Umrla je v 88. letu starosti. Pokojna je mati g. Mirka Roša, profesorja v Zürichu in Dušana in Gjorgja Roša v Belgradu. Dan pogreba bo objavljen pozneje.

† Ga. Marija Završnik je izdihnila svojo dušo na svojem domu v Letušu pri Smartnem ob Paki. Bog jo je poklical k Sebi na prvi petek, ko je dolgo in potrpežljivo ter Bogu vdano prenašala hudo bolezen in ko je vse svoje življenje delala in trpela. Zapušča sina in poročeno hčer, katerima izrekamo svoje sožalje. Rajnici pa naj sveti večna luč!

Cene svinjskega mesa, slanine in masti

Sresko načelstvo v Ljubljani je določilo z odločbo z dne 9. oktobra 1940 O. št. 1858-2 za področje okraja Ljubljana-okolica naslednje najvišje cene:

slanina s kožo	23 din za 1 kg
slanina brez kože	23 din za 1 kg
salo in riba po želji	26 din za 1 kg
trebušna slanina	24 din za 1 kg
mast	28 din za 1 kg
stegno in pleče brez privage ter hrbet	23 din za 1 kg
stegno in pleče s privago ter potrebušina in vrat	21 din za 1 kg
rebra	17 din za 1 kg

Uprava Združenja mesarjev in klobasničarjev za ljubljansko okolico v Ljubljani.

— Ozdravljeni g. Tumpej se zahvaljuje. Vsem preč. sobratom, ki so se me spominjali v molitvi in moji težki bolezni, prisrčno Bog plačaj! Bog mi je še enkrat podaril življenje. Hvaležni Tumpej.

— Razpisane književne nagrade, Slovenska straža v Ljubljani razpisuje nagrado v znesku 3000 (tri tisoč) dinarjev za najboljši leoslovni spis, ki bi budil v mladini močno slovensko narodno zavest, ter zavest jugoslovanske in državne skupnosti. Spis naj bi obsegal 1 do 2 tiskani polni navadne omerke in bil primeren za mladino od 7. do 10. l. starosti. Podrobnejše želje javi Slovenska straža interesentom na zahtevo tudi pisмено ali usno (Poljanski nasip 12X-1). Rokopisi naj se predložijo izdajateljici najkasneje do dne 31. decembra 1940. Poslane rokopiese bo presodila posebna komisija, nagrajenega bo pa založnica takej izdala bogato ilustrirane. Slovenska straža si pridržuje pravico, da nagrade ne podeli, ako bi spis ne ustrežal v dovoljni meri svojemu namenu. — Odbor Slovenske straže.

Na željo mnogih predvajamo še danes ob 16. uri angleški vefilm

Zbogom, Mister Chips!

Predstava ob 19. uri odpade!

— ZFO Zasavsko okrožje. Tehnični svet okrožja bo v nedeljo, dne 13. oktobra ob 8 dopoldne v Rokodelskem domu. Za načelnike in podnačelnike odsekov je udeležba obvezna. Na dnevnem redu je določitev in priprava načrta za poslov. leto 1940-41. Seja okrožnega vaditeljskega zbora bo v soboto, 12. oktobra ob 8 zvečer v društvenem domu v Mostah. Obvezna je za brate: Herman Rado, Pavlič Jakob, Dolinar Anton, Jerman Franc in Dežman.

— Zveza bojevnikov v Ljubljani priredi v času od 25. do 27. oktobra 1940 potovanje v Belgrad, Avalo, Oplenac in Arandjelovac. Stroški za to potovanje (vožnja po železnici III. razr. brzovlaka, vožnja z avtobusom iz Belgrada do Oplenca in prenočišče) znašajo za osebo 350 din. Prijave sprejema pisarna Zveze bojevnikov na Masarykovi cesti (palača »Grafika«, I. nadst., v bližini glav. kolodvorja) do sobote, 19. oktobra 1940. Vabimo k udeležbi predvsem one, ki so že doslej potovali z Zvezo bojevnikov na razna bojišča in tudi ostale, ki še niso videli veličastnih spomenikov na Avali in Oplenju. Obenem razgledamo tudi najlepši del Šumadije, med drugimi Gospodarsko zadruzo v Vjenčacu in banovinsko zdravilišče v Arandjelovcu. Podrobne informacije dobite v zvezni pisarni med uradnimi urami od 8—12 dopoldne in od 3—6 popoldne.

— Predavanje v Novem mestu. V soboto, dne 12. oktobra 1940 ob osem zvečer, bo v mli d. o. rani Prosvetnega doma v Novem mestu, zanimivo in poučno gospodarsko predavanje. Predaval bo urednik »Naše moči« g. Ivo Peršuh iz Ljubljane o raznih vprašanih zavarovanj. Pri predavanju tudi sklopiščne slike. Vabimo odrasle in mladino, da se tega predavanja v največjem številu udeležijo. Vstop prost.

— Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani bo za Ptuj, okolico, Ormož, Ljutomer, Mursko Soboto in Dol. Lendavo v čet. tek dne 17. oktobra v prostorih Združenja trgovcev za mesto Ptuj, Narodni dom.

— Prleška bratva v ljubljanskem radiu. »Unti pa te deno vendar le ali enok bo bratva,« pravijo letos Prleki, ko se po deževnem letu grozijo vendarle bliža približni dozori. Slab in kiseli pridelek bo letos v naših gorah: nič kaj prijetna in vesela ne bo trgatav. A Prlek že v najlepših trenutkih ne zgubi svoje vedrosti in šaljivosti. Zato nas bodo ljubljanski Prleki v soboto zvečer v radiu popeljali iz krute sedanjosti v dni lepših spominov, ko so ob obilnem pridelku že bile prav pester trgatav z lepimi narodnimi običaji, ob petju narodnih popevke o trsu in vinu in ob bogatih pojedinah. Prleki in prijatelji Prlekije, v soboto večer poslušajte, ka te čili gučati prleškega vira v gorah, gospodinj, kak kuba večerjo, smešnega vajncara na preši, čili te klopotec na vsele guče bračov pa njihovo popevanje pa še eno pa drugo!

— VECERNI TRGOVSKI TECAJ. Učni predmeti: Knjigovodstvo, korespondenca, računstvo, nemščina, stenografija, strojeopisje itd. Prijave se sprejemajo vsak dan. Dovoljen je tudi obisk posameznih predmetov. Informacije, prospekte daje trgovsko učilišče Christofov učni zavod, Ljubljana, Domobranska cesta 15. (Telefon 43-82).

— Brezmesni dnevi. Izšla je uredba o spremembi uredb o varčevanju z živili, po kateri veljata odslej za brezmesna dneva le četrtek in petek. Ta dneva je prepovedana vsaka prodaja svežega telečjega, govejega in svinjskega mesa na drobno. Restoracije, javne kuhinje itd. ta dneva ne smejo postreči z jedmi iz teletine, govedine in svinjetine. Ta prepoved pa ne velja za možgane, jezik, pljuča, srce, jetra, ledvice, vampe, vranice in podobno od telet, goveda in svinj.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes in jutri ob 20. uri dva vefilma

Karneval na ledu

Joan Crawford — James Lewart

Blokada

Madelene Carol — Henry Tonda

Sledi: „PRELON“

— Kontrola nad cenami usnja vseh vrst. Ministrstvo za trgovino in industrijo ter ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje je izdalo uredbu o kontroli cen usnja vseh vrst. Kontrola cen usnja se izvaja v smislu uredb o kontroli cen. V smislu čl. 2. uredb za kontrolo cen morajo vsi proizvajalci usnja in vse trgovine z usnjem na debelo zaposliti za odobritev prodajnih cen na debelo pri referatu za kontrolo cen pri kr. banski upravi v Ljubljani. Oblast bo strogo nadzirala trgovine z usnjem in usnjenimi izdelki (čevlji), da se prepreči prodaja po višjih cenah, kakor so označene na blagu v izlozbah, in po cenah, ki bi prekoračile dopustni trgovski zaslužek v smislu uredb o pobijanju draginje in uredb o kontroli prodaje na drobno. Kršitve se bodo kaznovale kar najstrožje.

— Brezplačen odstop vojske živine prebivalstvu. Ministrstvo vojske in mornarice je v »Službenih novicah« št. 46-XII z dne 27. februarja 1940 na strani 249 do 234 objavilo pravilnik o nadaljnjem ravnanju z živino in vozili, odkupljenimi za potrebe aktiviranih enot vojske in mornarice kadar te živine in vozil ne potrebuje več. Ta pravilnik pravi, da se vsa živina ki jo vojska ne potrebuje več, odstopi brezplačno prebivalstvu. Da bi se mogla to v danem primeru izvesti in takoj odstopiti osebam, ki se za to zanimajo, opozarjamo vse zainteresirane, da si v ta namen pravočasno preskrbe potrebne dokumente, ki so predpisani v čl. 9 navedenega pravilnika. Kraj in čas odstopa ter kakšna vrsta živine bo odstopljena prebivalstvu brezplačno, bo objavljeno kasneje.

— Razpisana cestarska služba. Pri okrajnem cestnem odboru v Slov. Konjicah je razpisano mesto banovinskega cestarja na banovinski cesti I. reda št. 16 Gornji Dolič—Vitanje—Vojnik od km 7 do km 12. Prosilci za to mesto morajo izpolnjevati pogoje iz čl. 2. uredb o službenih razmerjih drž. cestarjev in njih prejemkih in ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 30 let.

78 letni Matija Kovač, da bi šel obiskat svojo siso, ki ima hišo kakih 300 metrov daleč onstran potoka. Pot ga je vodila čez narasli potok, čez katerega je bila kot zasliha brv položena. 4 metre dolga in 25 cm široka deska. Starček, ki je bolehal za naduho, je sredi negotov. brvi omahnil v vodo, ki ga je dresla par sto metrov. Ko so ga čez eno uro po žalostnem čogodku potegnili iz vode, je bil že mrtev. Zapušča 8 otrok.

— Nemščina, italijanska in drugi tuji jezik. Dnevni in večerni tečaji se pričnejo prihodnji teden na Christofovem učnem zavodu, Ljubljana, Domobranska cesta 15. Izbira predmetov poljubna. Posebni strojeopisni tečaji. Informacije pri ravateljstvu.

ki jih je vse dobro prečrbel. Naj počiva v miru!

— Pesek ga je podsul. Ljubljanski reševalci so prepeljali v bolnišnico 18-letnega Vinka Niagare iz Corniega Logatca. Fant je delal v kamnolomu v Gornjem Logatcu. Pri delu se je nanj sesula plast peska in kamena in ga podsula. Dobil je hude notranje poškodbe.

Po državi

* Hrvatski purani, ki so jih Hrvati doslej izvažali na Anglesko, so vsako leto vrgli hrvatskemu kmetu nekaj milijonov dinarjev. V Zagorju in Zlatarju je bila ob tem času vsako leto nekaka puranska borza, kjer so izvozniki izbirali najlepše purane za izvoz. Jemali so navadno take po 5, 6 do 7 kg teže. Ker pa je izvoz puranov zdaj na Anglesko nemogoč, so se hrvatske zadruge začele zanimati, ali ne bi kazalo purane izvažati v Nemčijo. V soglasju z ravnateljstvom za zunanjo trgovino so se začela tozadevna pogajanja z Nemci, vendar uspeha še ni, ker se niso zedinili zaradi cen. Privikrat so iz Anglije uvozili prve purane leta 1891. Leta 1935 so ji izvozili v Anglijo 3 milijone 300.000 kilogramov, v Nemčijo nekako četrt milijona kg, vseh skupaj pa so izvozili tistega leta 3.817.000 kg. Angleži so zagorskega purana bolj cenili kakor bosanskega. V hrvatskem Zagorju in okoli Zlatarja izvozijo vsako leto 32.000 do 43.000 puranov.

* 5 m 20 cm visoka kuruza je zrastle v vasi Sikirevi v okolici Sremske Mitrovice. Njive, ki je na njih zrastle taka kuruza, so lastnina kmeta Mateja Zečevića. Eno kurno steblo je bilo visoko kakor kaka mlada jablana ter je segalo celih 5,20 metrov visoko. Na njem sta bila dva storža, izmed katerih je bil vsak nekako po 2,8 kg težak. Zečević je te storže shranil ter jih bo poslal na poljedelsko razstavo.

* Najvišji policaj Jugoslavije živi brez dvoma v Bosanski Dubici. Piše se Stojan Curin ter je občinski stražnik. Mož je vsekakor najvišji policaj v vsej Jugoslaviji, ke ne meri nič manj kakor 2,05 metra. Možak navadne visokosti mu ne sega niti do ramen. Curin je pred vojsko živel v Ameriki, kjer si je prihranil lepo premoženje. Ko pa je izbruhnila svetovna vojna, se je Curin brž vpisal med jugoslovanske prostovoljce ter odšel na solunsko fronto. Tukaj je pa bil ranjen. Invalid in bolehen se ni več vrnil v Ameriko, marveč je ostal v Jugoslaviji, kjer si je s težavo dobil službo občinskega stražnika z nekaj sto dinarji mesečne plače.

Kino Sloga, tel. 27-30

Močno filmsko delo o mladim Indijancu, ki je bil strah in trepet belih ljudi. Film o veliki ljubezni mlade dvojice iz najburnejših časov podjarmljenja indijanskih plemen.

V glavnih vlogah: Preston Foster, Ellen Drew in indijanski poglavar Thunder Cloud

* Redko ptico je ujel kmet Andrej Krajcer v Sremski Mitrovici. Ptica je imela na nogi obroček z napisom »Bologna. Univ. A. NA. 87.080.«

* Mož, ki ne mara za zdravniška zdravila. Na cesti med Banjalko in Gornjim Seherom v Bosni je motociklist podrl in hudo poškodoval 70 let starega Pavla Miloševića iz vasi Goleš. Mož je oblezel na cesti. Prihiteli pa so iz Banjakuke policijski organi, ki so z reševalnim vozom hoteli strčka prepeljati v bolnišnico, kjer naj bi dobil pomoč. Toda starček se je na vsa moč uprl ter nikakor ni hotel v bolnišnico. Ko so mu prigovarjali, naj vendar gre v bolnišnico, kjer ga bodo zdravilni pozdravili, je odgovoril, da zdravnikov in njihovih zdravil nikakor ne potrebuje. Dejal je, da se je doslej, kadar koli je bil kaj bolan, zdra-

Ljubljana, 11. oktobra

Gledališče

DRAMA — Začetek ob 20

Petek, 11. oktobra: »Revizor.« — Red Premierski. Sobota, 12. oktobra: »Romeo in Julija.« — Izven. Nedelja, 13. oktobra: »Revizor.« — Izven. Ponedeljek, 14. oktobra: zaprto.

OPERA — Začetek ob 20

Petek, 11. oktobra: Zaprto. (Generalika.) Sobota, 12. oktobra: »Jenufa.« — Red Premierski. Gostovanje Elze Karlovčeve in Josipa Gostiča. Nedelja, 13. oktobra: »Grof Luksemburški.« Izven. Ponedeljek, 14. oktobra: zaprto.

Radio Ljubljana

Petek, 11. oktobra: 7 Jutranji pozdrav. — 7.05 Napovedi, poročila. — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. — 11 Solška ura: Razvo slovenske glasebe (g. Stanko Prek). — 12 Slovenski odmevi (plošče). — 12.30 Poročila, objave. — 13 Napovedi. — 13.02 Opoldanski koncert Rad. ork. — 14 Poročila. — 18 Zenska ura: Moja jesenska garderoba (ga. Emi Oražen). — 18.20 Godbe na pihala (plošče). — 18.40 Boj za petrolej (g. dr. A. Kuhar). — 19 Napovedi, poročila, objave. — 19.25 Nac. ura. — 19.40 Plošče (pisan spored). — 19.50 Za planince. — 20 Peski in orkestralni koncert slovenske glasebe Sodeluje g. Andrej Jarc in Radij. orkester. Dirig. D. M. Sijaneec. — 21.30 Za boljšo voljo (plošče). — 22 Napovedi, poročila. — 22.15 Klavirski lahka glasba (gdc. prof. Silva Hrašovec). Konec ob 23.

Drugi programi

Petek, 11. okt.: Belgrad: 20.30 Simf. koncert — Zagreb: 21 Rуска glasba — Sofija: 19.55 Nicolajeva opera »Veselo žene windsorske« — Budimpešta: 19.50 Opera — Rim-Turin-Florence: 20.50 Orkestralni koncert: 22.10 Vok. koncert hrvatske pevke Karle Slehan — Praga: 20.15 Spevoigra — Beromünster: 21.15 Sonate — Sot-tens: 21.25 Zbor — Atene: 19.40 Ameriške pesmi. Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovensčini; YUF, YUG (19.96 m): 2.30 in 3.50 Poročila v slovensčini.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20; in mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Poizvedovanja

Gospodična Svagelj Ana, učiteljica v Litiji, je našla pred »Vzajemno zavarovalnico« na Masarykovi cesti veliko svileni šerpo. Kdor jo je izgubil, naj piše na naslov najditeljice.

Zagreb kar cele žeparske družine, mož, žena in sin. Taka žeparska trojka, h kateri je poleg moža in žene spadal tudi 18 let stari sin, je bila te dni prijeta.

* Navihan snež. Po vsem Banatu se smejejo stavi, ki jo je pred kratkim sklenil Janoš Kanjo iz kinde. Kanjo je s kmetom stavil 3000 dinarjev, da Vranjave z Jovanom Barberičem, kmetom iz Ki-

Danes ob 16. uri premiera

GERONIMO

bo pojedel tele, 50 kg težko, toda pod pogojem, če ga bo pripravil sam tako, kakor ga ima rad. Barberič je stavo sprejel, nakar so takoj zaklali tele. Zbralo se je seveda mnogo ljudi, ki so bili resnično lahko radovedni, kako bo Kanjo sam pojedel 50 kg težkega teleta. Ko so tele odrli in očistili, je Kanjo meso lepo razrezal in razsekalo, nakar je vse skupaj dal kuhati. Kuhal pa je meso pol dneva. Ko je bilo meso že docela mehko in razkuhan, ga je navihani Janoš dal še peči. Ko je bilo še pečeno, ga ni bilo več mnogo. Namesto teleta 50 kg, je prišlo na mizo le nekaj kg pečenke, kar je Kanjo slastno pojedel ter zraven popil še 6 litrov vina. Ljudje so se na vse grlo smejali kmetu Barberiču, ko so videli, kako se mu daljša obraz, ko je Kanjo začel meso peči in ko je uvidel, da je stavo izgubil.

* Novi motorni čolni naše finančne kontrole. V jadranski ladjedelnici v Splitu so spustili v morje zadnji motorni čoln iz serije 10 čolnov, ki so bili tamkaj narejeni na račun finančne kontrole. Čolni so dolgi po 16 metrov, široki pa po tri in pol metra. Stroji morejo razviti hitrost 11 morskih milj na uro. Posadke ima tak čoln 6 mož. Čolni bodo imeli tudi primerno oborožitev. V službo bodo stopili drugi mesec.

Kako je nastal wat

James Watt je postavil konjsko silo kot enoto pri merjenju energije. Do tega je prišlo na tale način: Watt je dobil nalogo, naj stavi pod parni pogon neko črpalko, ki jo je do tedaj poganjal konj. Ker ga je zanimalo, koliko lahko prenese konj pri največji obremenitvi, so poganjali močnega konja okoli črpalke neprenehoma osem ur. Potem je prišel Watt do zaključka, da je konj v eni sekundi dvignil povprečno 75 litrov vode en meter visoko. Ker tehta liter vode ravno en kilogram, se lahko reče, da je dvignil konj vsako sekundo 75 kg en meter visoko. To pa je 1 HP.

Prejšnji tekač čez zapreke igra nogomet.

LJUBLJANA

70 letni jubilej ljubljanskih gasilcev

Ves svet preživlja hude vojne čase. V današnji vojni pa ne odločajo samo čete prve vojne linije, ne samo pehota, topništvo, tanki in letala, ampak odločilno posegajo v ta orjaški boj tudi gasilci in njih pomočniki samarijanci.

Slovenski narod se je že davno zavedal pomena gasilske organizacije na gospodarskem in narodnem področju. Že pred 70 leti so človekoljubni ljubljanci ustanovili eno izmed prvih gasilskih društev naše Slovenije, namreč »Ljubljansko gasilsko društvo«. Jubilej te človekoljubne in samarijanske službe do ljudi in imetja svojega bližnjega je še posebno danes tako važno, da je nujno potrebno posvetiti našim vrlim in vedno požrtvovalnim gasilem ne samo spoštovanje in zaupanje, temveč tudi ljubezen in globoko hvaležnost.

Letos 30. marca je poteklo 70 let, odkar »Ljubljansko gasilsko društvo«, sedanja »Prostovoljna gasilska četa Ljubljana-mesto« z osebnimi in gmotnimi žrtvami varuje življenje in imovino ljubljancov. Kaj pestro zgodovino ima društvo: vse od zaslužnega načeljanja Frana Doberleta, ki ni mogel razumeti želje članstva po slovenskem poveljevanju, zaradi česar je odstopil, po skrajno delovnih in vedno požrtvovalnih voditeljih in prvih ljubljanskega gasilstva, kakor načelnika Ludvika Stričaja, spretnega organizatorja Frana Barteta, pa vse do Josipa Turka, navdušenega propagatorja gasilske ideje, vsi ti zaslužni možje so za našo prestolnico storili več kot svojo meščansko in gasilsko dolžnost, zato so pa tako oni kakor tudi drugi zaslužni člani ljubljanskih gasilcev želi priznanje in pohvalo državnih oblasti, kakor še posebno ljubljanskih županov.

»Prostovoljna ljubljanska gasilska četa« stopa pred nas z dostojno proslavo 70 letnice svojega obstoja šele 12. in 13. oktobra t. l., ker razmere niso dovoljevale, da bi se bila svečanost izvršila že dne 30. marca t. l. Program 70 letnice objavljamo na drugem mestu. Tu bi hoteli reči samo tole:

»Prostovoljni ljubljanski gasilci« želimo v njenem požrtvovalnem, občečloveškem in samarijanskem delu mnogo uspeha in izrekamo s tem v imenu vsega prebivalstva glavnega mesta naše Slovenije iskreno zahvalo za vse žrtve, ki so jih po-

kojni in živeči člani ljubljanskih gasilcev doprinesli v obvarovanju škode in nesreč naših soseščanov, s prošnjo, da bi ljubljanski gasilci še nadalje skrbeli za našo varnost pred ognjem, povodnijo in pred drugimi elementarnimi nesrečami.

K redkemu jubileju čestitamo in kličemo z vami, naši dragi gasilci, z vašim pozdravom: Na pomoč!

Program slavnosti

Ljubljanski gasilci so že spomladi dosegli 70 letnico svojega društva. Težavne razmere pa takrat niso dopuščale proslave v večjem obsegu. Zato se je upravni odbor »Prostovoljne gasilske čete Ljubljana-mesto« odločil, da proslavo 70 letnice odloži na poznejši čas. To se bo zgodilo 12. in 13. oktobra t. l. Spored proslave je:

Sobota, 12. oktobra 1940:

Zvečer ob 20 slavnostna seja upravnega odbora.

Nedelja, 13. oktobra 1940:

Ob 9 zjutraj sveta maša pri sv. Florijanu za umrle člane.

Ob 10 pred Mestnim domom odkritje spominske plošče v gasilski službi ponesrečenim četnim članom.

Po odkritju spominske plošče izredna slavnostna skupščina v veliki dvorani Mestnega doma, nato poklonitev umrlim gasilem na pokopališču pri Sv. Križu.

Opozarjamo naše občinstvo na to slovesnost in vabimo vse prebivalstvo mesta Ljubljane, da s svojo prisotnostjo pri proslavi izreče zahvalo našim požrtvovalnim gasilem za vse njihove napore, trud in žrtve, ki jih doprinajajo našemu prebivalstvu tako v mestu kot v okolici. Obenem opozarjamo občinstvo na veliko efektivno loterijo, ki jo priredi »Prostovoljna gasilska četa Ljubljana-mesto« in vabimo, da v čim večjem številu kupuje srečke, da s tem pomaga nabavljati prepotrebno moderno orodje, ki je danes res orožje proti nevarnemu sovražniku, ki ogroža naša imetja in življenje. Upamo, da se bodo ljubljanci v kar največjem številu odzvali našemu pozivu.

promet z motornimi vozili prepovedan, se pozivljejo, da se zglase dne 13. in 14. oktobra 1940 med uradnimi urami pri upravi policije, soba št. 23-III, zaradi prevzema začasnega potrdila o upravičenosti uporabe vozila.

1 Nemška stenografija. Dnevni in večerni tečajji pričnejo prihodnji teden na Christofu-vev učnem zavodu, Ljubljana, Domobranska cesta 15. Posebni strojepisni tečajji! Informacije pri ravateljstvu.

1 Postajališče pred glavnim kolodvorom so v surovem že dogradili. Prav gotovo bo vsa ljubljanska javnost to postajališče z navdušenjem pozdravila, saj je za potnike, ki čakajo na tramvaj ob slabem vremenu, ki ga imamo jeseni in pozimi toliko, res nerodno čakati na tramvajske voze. Škoda je le, da so se dela pri graditvi postajališča tako zavlekla, da bomo morali še večino slabega vremena čakati na tramvajske voze zunaj nedograjene postajališča. Upajmo, da bodo vsaj zadnje ugodne dneve pohiteli z dograditvijo.

1 Stanovanjska hiša Sklada banovinskih uslužbencev, ki jo gradijo že vse leto na Vrtači, bo v kratkem dograjena. Velika dvonadstropna stavba je na znotraj v prvem in drugem nadstropju že skoraj popolnoma urejena. Sedaj dokončavao slikanje sob slikarji, plekarji so svoje delo že končali in tudi parketi so že skoraj vsi položeni. Zaostala je stavba le nekoliko v svoji zunanosti, ker zaradi dolgotrajnega slabega vremena stavbe še niso mogli ometati. Spočetka je bilo mišljeno, da bo stavba urejena za selitev že 1. novembra. V resnici bo stavba popolnoma urejena le z majhno zamudo, stranke pa se bodo vse lile čez zimo ali pa spomladi.

1 Prodaja življenjskih potrebščin. Da bi se kupovanje življenjskih potrebščin normaliziralo in da se nekateri ne bi zalagali na škodo splošnosti, čež svojo redno porabo ter s tem odtegovali blago potrebam splošnega konsuma, je odredil naš dravski banovine, da morajo producenti in trgovci svojim strankam racinirati prodajo blaga v količinah, kakor to odgovarja njih dosedanjim potrebam, ki so jih krili pri dotičnem produktu ali trgovcu. Tudi se racinira prodaja blaga konsumentom, ki niso stalni odjemalci dotičnega produkta ali trgovca, in sicer primerno količinam, s katerimi razpolaga producent ali trgovec, upoštevaje pri tem določeno, v kateri bo mogel nabaviti novo blago. To raciniranje se nanaša na vse predmete, ki spadajo ali bodo spadali pod kontrolo cen v smislu uredbe o kontroli cen. Trgovci pa ne smejo razširjati med nakupovalce govora, češ da bo nekateri blaga sploh zmanjkalo ali da se bo podražilo, ker bi jih s tem navajali k čezmernim nakupom.

1 Naznanite brezvestno špekulacijo. Dogaja se, da obrtniki raznih strok in pa trgovci prodajajo kupcem blago, ki ne odgovarja zahtevani težji ali količini glede na maksimalne cene, ali ki je slabše kvalitete. Prizadete stranke v takih primerih objavljajo po časopisju utemeljene pritožbe. Pravilneje bi bilo in postopek bi bil krajši in učinkovitejši, če bi prizadeti prijavili vsak tak primer nemudoma pristojni oblasti. Zato opozarja mestno poglavarstvo občinstvo, naj vse primere, v katerih gre za navijanje cen ali pa za brezvestno špekulacijo, nemudoma osebno, ustno ali pismeno javi mestnemu uradu za aprovacijo in pobijanje draginje, ki se nahaja v Mahrovih hiši na Krekovem trgu št. 10.-I., ali pa neposredno upravi policije v Ljubljani.

1 Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite zjutraj na prazen želodec en kozarec naravnega »FRANZ-JOSEF« grenčice.

1 Skladatelj Josip Pavčič je praznoval meseca julija t. l. 70 letnico svojega rojstva. Pavčič je poznan kot izvrsten klavirski pedagog, velikega sluha pa si je pridobil tudi za našo glasbeno literaturo. Napisal je celo vrsto sijajnih samosplovov s spremljevanjem klavirja, dalje različne moške in mešane zборе, več cerkvenih skladb, veliko zaslu-go pa si je pridobil za koncertno prireditelstvo naše slovenske narodne pesmi. Važno so njegova dela pedagogsko značaja in učni pripomočki za klavir, izmed katerih je najbolj znan njegov Klavirski album, ki je doživel toliko izdaj in tako čisto šte-tilo naklade, kakor nobena druga naša glasbena edicija. V počastitev njegove 70 letnice bo priredila Glasbena Matica ljubljanska v petek, dne 18. t. m. v veliki Filharmonični dvorani Pavčičev večer z najodličnejšimi sodelavci. Podrobnosti prinese-mo. Vstopnice bodo od sobote dalje v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice.

1 Dar za revne družine. Davčno uradništvo za mesto Ljubljano je zbralo 600 din nameso-venca na grob pok. Ivanu Predikaki in zbirko

S tega letala vidimo razpršene izstrelke protiletalskih topov, skozi katere jo režejo nemška letala.

poklonilo Vincencijevi konferenci za revne družine. Družba sv. Vincencija v Trnovem se za dar toplo zahvaljuje.

1 Pevke in pevce, ki so nastopili pri odkritju kraljevega spomenika, vabimo, da se udeležijo drevi ob pol 7 v veliki dvorani »Uniona« kratke vaje in nastopa za zvočni posnetek. Uprava Ljubadove župe.

1 V nedeljo s »Putnikom« na Kurešček.

1 »Geronimo«, največji indijanski film v kinu Sloga. Za časa invazije in podjarmljenja indijanskih plemen v Ameriki je bilo storjeno obilo krivic in brutalnih dejanj, ki so naprtila belemu plemenu smrtno sovraštvo osvetoželjnih rdečkožcev. Med njimi je bil tudi mlad in ponosen poglavar Geronimo, ki je bil strah in trepet belih osvajačev. Novo odkritje v tem filmu je potomec pravih indijanskih poglavarjev Thunder Cloud, ki dovršeno kreira vlogo Geronima. Geronimo je največje tovrstno delo zadnjih let in je močne in do skrajnosti napete vsebine, ki zgodovinsko ponazarjuje dobo osvajanja Amerike po beli rasi. Film je na sporedu v kinu Sloga samo nekaj dni.

Nogometna tekma, na kateri je sodnik zabil tri gole

Kakor je znano, predstavlja sodnik po nogometnih pravilih med igro prazen prostor. Če udari žoga v sodnika, se smatra, kot da se nič ni zgodilo in igra se nadaljuje.

Na neki tekmi v Južni Ameriki je imel sodnik vse drugačno vlogo. On je bil na tej tekmi glavni strellec. Vse tri dosežene gole je zabil — sodnik! Goll pa so padli tako: sodnik je žvižgal kornar. Pri strelu je zadela žoga v njegovo glavo, se odbila od nje in stresla mrežo. Nekoliko pozneje je od-žvižgal kazenski strel. Stal je nedaleč od gola in dal s piščalko znak za strel. Žoga mu je priletela v roko, spremenila smer in se zakadila v mrežo.

V drugem polčasu tik pred koncem je bil ne-srečni sodnik proti svoji volji zopet strellec. V veliki zmešnjavi pred golom ga je zadela žoga v čelo, od tod pa se odbila z vso silo v mrežo. Vratar je naglo planil po žogi, a je bilo že prepozno.

To neznavno tekmo je potem presojala nogo-metna zveza. Ni ji pomagalo drugo, kot odobriti tekmo, ker je po nogometnih pravilih sodnik kakor zrak, prazen prostor, in je zato treba priznati gole, ki jih je proti svoji volji zabil.

Svatje so pobegnili pred čebelami

V italijanski vasi Loreggia blizu Kastel Franca so imeli svatovski pri kmetu Gastonu Ambroziju. Štirideset svatov je sedelo za dolgo, bogato obloženo mizo. Pa se niso dolgo veselili dobrot, ponujenih jim od gostiteljev. Naenkrat je pribrežal skozi od-prto okno cel roj čebel. Verjetno jih je privabil sladkej vonj. Gostom je preostala edina rešitev — beg. Urnih krač so jo pobrisali iz sobe. Med zmeš- njav so jih je rešilo le deset, trideseterice pa so popikale čebele. Nekateri so morali celo iskati zdravniško pomoč.

Iz Julijske Krajine

Letina na Kobariškem. Letošnja letina ni prav nič zadovoljiva. Vreme je bilo preveč deževno, da bi bilo ugodno za rasečo in zorenje raznih poljskih pridelkov. Preglejemo nekoliko razne pridelke! Pšenice pri nas sploh ne sejejo veliko. Se tista, kar smo jo posejali, je obrodila slabo, dala je komaj eno tretjino kakor druga leta. Sena smo nakosili veliko in je v tem pogledu letina še dokaj dobra, škoda samo, da je bilo ob času košnje slabo vreme: bilo je težavno spravljanje in mno-go blaga se je pokvarilo. Otava je sedaj lepa, za-radi dežja je pa ne moremo posušiti in pobrati. Sadja je malo, skoraj nič. Mrzlo spomladansko vreme je vzelo sadje že v cvetju in še prej. Krom-pirja smo pridelali manj kot lani. V bolj močvir-ni zemlji je slab in gnije, v pešeni je boljši, v celoti pa je pridelka za eno tretjino lanskega. Ajda je bila povprečno dobra in smo z njo še za-do-voljni. Koruza je lepa, čaka pa na dozoreitev; če ne bo sonca ne bo dozorela in bo slaba. Drugi pri-delki kot repa, kapus so slabši kot lani. Skratka: letina je uboga, za kmeta nič vesela.

Pes odkril zaklad. V Ščednem pod Števerjanom v gorški okolici je pri kmetu Jožetu Hledetu domači pes-čuvaj gredel ob zidu za hlevom. Bil je priklenjen in si je z brskanjem krajšal čas. Nenadoma je začel lajati in z vso silo kopati v zemljo. Ker lajež ni hotel pomehati, je šla hišna mati po-gledat, zakaj pes tako razsaja. Ko se je pribli-žala, je vsa začudena obstala: na tleh okrog zveste-ga čuvaja so se svetili srebrni kovanci. Bilo je očito: pes je našel zaklad. Bili so avstrijski gol-dinarski in kronski kovanci, ki jih je izgrebel pes izpod zida. Kolikšen je bil zaklad, ne vemo! Pre-vidna gospodinja na tozadevna vprašanja, noče dati točnega odgovora, ampak se na pobaranje, koliko je bilo denarja, zavije v skrivnostno po-jasnilo: precej! Očividno gre za denar, ki ga je kdo skril v teku zadnje svetovne vojne.

Osek na Vipavskem. (Smrti uglednega moža.) V soboto, 5. okt. dopoldne smo v velikem številu spemili k zadnjemu počitku spoštovanega lara-na Antona Košta, p. d. Palacija iz Vitovelj. Do-čakal je lepo starost 77 let. Pred dnevi ga je za-dela kap, ko je sedel doma pred hišo. V omotici je padel in se težko ranil na rebrih. Legel je in ni več vstal. Po dobrem tednu bolezni je izdihnil svo-jo plemenito dušo. Imel je prav slovesen pogreb, ki ga je vodil črniški dekan msgr. Novak. Rajniki

Velik požar pri Celju

Sosedje rešili 3 otroke iz goreče hiše, gasilci pa živino in 30.000 dinarjev gotovine

Celje, 10. oktobra.

Dopoldne okrog 10. je izbruhnil požar v veli-kem gospodarskem poslopiju posestnika in želez-ničarja Gožana Cirila v Trnovljah pri Celju. Že-lezničar se je odpeljal zjutraj v Velenje, gospodi-nja pa je odšla v mlin ter pu-tila otroke zaprte v stanovanjski hiši. V sobi je telo v peči žaganje. Ogenj pa je bušnil iz peči in zajel stanovanjsko so-bo. Otroci so kričali na pomoč. Prvi je zapazil ogenj sosed, ki je takoj pritekel na pomoč in rešil iz goreče hiše tri otroke. Kmalu so priheli trno-veljski gasilci, za njimi še celjski in stopili v akci-jo. Zaradi močnega dopoldanskega vetra se je ogenj hitro in močno širil ter zajel vse poslopje. Zgorelo je orodje, seno, precej kmetijskih pridelkov, rešili pa so žito, nekaj pohištva in živil iz hleva so gasilci še ob pravem času rešili 3 krave, svinje in orodje.

Iz goreče stanovanjske sobe se je posrečilo gasilem rešiti iz namiznega predala 30.000 din v gotovini. Ogenj je ponehal okrog poldneva. Škodo cenijo na 80.000 din v gotovini. Ogenj je ponehal okrog poldneva. Škodo cenijo na 80.000 din. Gas-ilcem gre zahvala, da se ogenj kljub močnemu vetru ni razširil na bližnje poslopje Gožanovega očeta.

Cerknica

V nedeljo, dne 29. septembra 1940 je bil v Cerknici občni zbor cerkniškega fantovskega okro-žja. Iz poročil odborikov je bilo razvidno, da okrožje kljub temu, da je obmejno, dosti dobro de-luje. Odseki so skrbeli za notranjo poglobitev svo-jega članstva, pa tudi za telesnokulturni napredek so se zanimali zadosti. V novi odboru so bili izvo-ljeni: Kranjec Jože predsednik, Skubic Vinko pod-predsednik, Perharic Janez tajnik in blagajnik, Ponikvar Alojzij načelnik, Turšič Ivan vodja mlad-cev in naraščaja. Duhovni vodja okrožju je tudi še v naprej g. kaplan Urbanec Franc iz Cerknice. Iz sestave odbora moremo pač sklepati na bodoče delo in rast našega okrožja. Predvsem bo novi od-bor skrbel za vzgojo mladcev in naraščaja, zave-dajoč se, da so oni temelj bodočih let organiza-cijskega in duhovnega življenja tudi v naših od-sekih.

Drugi kraji, druge navade

Pri nas si manemo roke v znak zadovoljstva, če smo kak posel dobro opravili, ali sploh, če smo zadovoljni s kakim uspehom. Na Koreji pa ni tako. Tam si manejo roke v znak prošnje, kadar jo ho-čejo prav posebno podkrepiti.

je bil izredno delaven mož, ki je užival v vsej oko-lici velik ugled. Bil je dolgo vrsto let naš župan in tudi predsednik nekdanje Posojilnice. Značaj-nemu, zavednemu možu bomo ohranili časten spo-min, naj počiva v miru! — Poroka. Poročil se je mladenič Alojzij Remec, p. d. Malovšček, z Vla-dislavo Marc iz znane kmečke hiše na Planini nad Vipavo. Poročil ju je planinski župnik g. Janko Pišot v Marijemem svetišču v vipavskem Logu. — Obilo sreče!

Za otroke padlih letalcev. V Italiji imamo dva zavoda, ki skrbita za vzgojo sirot padlih letalcev. V Sempetru pri Gorici je zavod za dečke, v Loretu je pa zavetišče za deklice. Osirotili otroci dobijo v teh zavodih popolno oskrbo, šolski pouk obisku-jejo pa na javnih šolah. Načelnik vlade in fašiz-ma je te dni naklonil obema zavodoma 50 tisoč lir podpore.

Dva brata in sestro povozil vlak. Na želez-niškem križišču v bližini postaje S. Giorgio di No-garo pri Vidmu so trije otroci neke delavske družine, ki stanuje v sosesčini, ob zaprtih zapornicah opazovali dolg tovorni vlak, ki je vozil mimo iz Trsta proti Benetkam. Ko je vlak odvozil, nepre-vidni malčki — 7 letni Janko, njegov 3 letni bratec David in 5 letna sestra Marija — niso čakali, da bi se zapornice dvignile, ampak so nič hudega slu-teč, držeč se za roko stopali čez železniška tira. V tistem hipu je pridrvel iz nasprotno smeri brzil vlak Benetke—Trst, ki je vozil z vso brzino, zajel nesrečne otroke in jih do smrti povozil. Vla-kovodja groznega dogodka niti opazil ni; šele v Trstu so mu povedali, kaj se je zgodilo. Razme-sarjena in razkosana trupelca so našli in zbrali precej daleč proč od kraja nesreče.

Tovorni avtomobil se je prevrnil in zahteval človeške žrtve. Pred nekaj dnevi je vozil šofer-les-ne tvrdke Rizzato iz Ajdovščine s svojim težkim avtomobilom in priklopnim vozom v gozdovih Hru-šice nad Podkrajem po znanih Turških klanecih navzdol. Vozil je precej hitro. Ko mu je na neki strmini privozil nasproti drug tovorni avtomobil, se zaradi ozke ceste ni mogel primerno ogniti in se je s celim vozilom prevrnil preko škarpe. Poleg šoferja je bilo na tovorniku net delavcev. Z vozom vred je vsa šestorica zletela po bregu v nižino. Pri padcu so vsi dobili več ali manj težke poškodbe, 47 letni Franc Pintar je obležal na mestu mrtve.

KULTURNI OBZORNIK

Pia in Pino Mlakar: Lok

Ponovno sta nas obiskala nam dobro poznana plesalca Pia in Pino Mlakar, ki sta nam zopet nudila večer močne lepote svoje plesne umetnosti v lastni stvaritvi in poustvaritvi dela, ki nosi oznako resnega in globokega umetniškega pojmovanja avtorjevega; kakor po svoji širokopoteznosti v celoti, tako kaže delo tudi v podrobnosti tenkočutnosti in smiselne izražanje človekovega notranjega dogajanja. Plesna pesnitev Mlakarjevih »Lok«, katerega osnutku je napisal glasbo zagrebški komponist prof. Fran Lhotka, je delo, ki predstavlja umetniško visokovredno koreografsko zasnovano v stremeljenju za čimbolj nazorno izraznostjo — tako v celoti kakor v skladno povezanih podrobnostih — treh značilnih obdobjih človekovega življenja: mladosti in njene sproščene brezskrbnosti — prebujenja moškega in ženskega elementa ter iskanja za utešitev kopnenju in združitve obeh — pod utisom erotične povezanosti nastopajočega spoznanja trpkosti človeške usodnosti. Zasnova sama nudi v celotnem delu nepopustljivo notranje napeto stopnjevanje, ki daje igri prav nazorno in najpopolnejše prepričevalno izrazno moč: razvoja črta celotne plesne dejavnosti, ki ima svoj začetek v posamičnih plesih njega in nje, svobodno objemajoča se svet mladostne brezskrbnosti, se dvigne preko njunega doznanja življenjske polarnosti, ki jima vzbudi slutnjo po bližajočem se zadovoljstvu in toploti. Po srečanju obeh se s stopnjevitostjo notranjo silnostjo vzpne črta v drugi del, ki je po svoji elementarnosti najmočnejši in po svoji oblikovni iznajdljivosti ter domiselnosti v niansiranju plesne gibljivosti ter nazornosti najlepši. To je visoka pesem dveh približajočih se bitij, dveh med seboj nepoznatih svetov iz vesolja, ki ju podzavedno žene zasledena življenjska klica ob doživljanju notranjega zadovoljstva in sreče ter nepojmljive lepote v objem: dva plamena zagorita v en ožni plemeniti toplote... V čudovito povezanem ter dosledno in vseskozi utemeljeno nastajajočem prebujanju gibanja, v stopnjevanem poteku, ki veže v najpopolnejši meri skladno stvarjačo like, doseže dejanje svoj višek, črta se prelomi in pade — v nov svet, dotle še nezaslušen, nepoznan, ko se človek zbudi kakor iz ocame penetege se vina. Igra dobi drug značaj in mojstrsko ponazoruje na-

strojenje obeh erotično povezanih bitij, ki se spričo lastne prvinske svojstvenosti bijeta med seboj: mimo spoznanj in preko novih dognanj — v zorenje...

Kakor je pri Mlakarjevih močna sila že v sami zasnovi te plesne stvaritve, prav tako izkazuje tudi izvedba dela globino v pojmovanju poduhovljenja gnote, kar vzbudi v gledalca notranjo prepričljivost ter ga dvigne visoko v tisti svet, ki je blizu, rekel bi, nečemu skoraj nadzemskemu, brezčasovnemu. Človek zgubi pri močni igri občutek prostora, kajti pred nami je le visoka pesem dveh teles, ki včasih s tako sugestivno silo pritegneta človeka nase, da za trenutek pozabi na vse okolnosti. Njuna plesna igra izpričuje močno virtuoznost, profinjeno kulturo, smisel za plastiko in vsebinsko dojemljivost. Poustvarjalno pa igra gospe Pie nadkriljuje gospoda Pina. Opaziti je to v posamičnih plesih, kjer je njena izraznost — v skladnejšem niansiranju gibanja telesa ter v tem združenega prepričljivejšega oblikovanja — močnejša. Toda v skupni igri nenadoma zažari ob njej tudi on, njegova igra se dvigne ter pne enakovredno kviku s isto poustvarjalno silnostjo.

Muzika ima pri tem skoro podrejeno vlogo; nekatera mesta dajejo slutiti, da je bilo plesni stvaritvi na ljubo morda nekaj dodanega, drugod pa črtanega. Če primerjamo v celoti obe zasnovi: plesno in muzikalno in če predpostavimo, da se je do sedaj smatralo vedno muziko in ples za dva enakovredna činitelja, potem lahko sklepamo, da so snovatelji tega dela stvar pojmovali drugače. Na vsak način pa plesna zasnova dač prekaša po svoji kvaliteti glasbeno — Orkester je vodil dirigent g. Marijo Šijanec, pri klavirju pa je igral g. dr. Danilo Švara. Pri orkestru ki je drugače dokaj dobro igral, bi bilo na par mestih želeli malo večje ritmične pažnje. Prav tako je tudi g. dr. D. Švara oblikoval dobro svoj klavirski del. — Predstava je motilo zlasti ob začetkih, ko je tišina najpotrebnejša, škripanje »stoli in celo glasno in brezobzirno šklepetanje ključavnice v neki loži ter pokajšljanje, kar je neumestno. Če ne pred umetnostjo, vsaj pred izvajalci, ki so pred nami, je treba imeti spoštovanje.

sil.

red. Založila Družba sv. Mohorja, Celje, 1940. — Cena vez. knjigi 44 din.

Avtor, ki je izdal nemške učbenike od 3. do 6. razr. in slovnico, je s to čitanko nadaljeval začeto delo. To je prva nemška čitanka za 7. razred in prva literarna nemška čitanka, ki je po svetovni vojni izšla pri nas. Od sibohrvaških čitank za nemščino (in naše stare, danes že ne uporabne Bejakove) se Brežnikova knjiga prav temeljito razlikuje. Te dosedanje čitanke so bile res samo jezikovne čitanke, v Brežnikovi knjigi pa pod tem skromnim naslovom najdemo nekaj več: ni samo navadna čitanka, temveč obenem tudi zgodovina nemške preteklosti, literarna zgodovina in zgodovina nemške stavbe in slikarske umetnosti, kakor tudi glasbe, od prvih početkov pa do Goethejeve smrti (l. 1832). Velika prednost te knjige je, da je sestavljena kronološko, ker tako dobi dijak vpogled v razvoj raznih panog nemške kulture, česar v dosedanjih čitankah, po katerih so nesistematsko razmetana vsa mogoča berila, ni našel. Seveda zahteva takšna knjiga od dijaka kakor tudi od profesorja več dela in truda. Prav bo prišla ta knjiga posebno sedaj, ko se je po novem načrtu pouk nemščine razširil do prvega razreda in se obenem poglobil v ostalih razredih.

Ni dovolj, naučiti se nekoliko jezika, treba je tudi spoznati kulturo tujega naroda, in to ta knjiga nudi. Že na zunaj se razlikuje od drugih čitank: veliko število lepih slik ilustrira berila o nemškem stavbarstvu in slikarstvu (A. Dürer, Holbein mlajši, L. Cranach). Reprodukije portretov pisateljev so izvrstne in smemo založni knjigarni na njeni opremi čestitati.

Predvsem je pa treba omeniti, da je avtor povsod navedel kulturne stike Nemcev s Slovani, posebno s Slovenci (citira n. pr. edino mesto, kjer Goethe omenja Slovence) in da je sprejel v svojo knjigo berila, ki so visoke vzgojne vrednosti zaradi sodobnosti vsebine (Herderjev pacifizem, demokratični duh v Goethejevih delih, odpor malih narodov proti tujim tlačiteljem v Schillerjevem Tellu itd.).

Knjiga je prav skrbno sestavljena in jo smemo pozdraviti kot lep korak naprej v našem šolskem slovnstvu. Želeli bi bilo, da se povsod uvede mesto tujih kakor tudi zastarelih čitank v naših srednjih šolah.

es

La civiltà cattolica je naslov rimske revije, ki izhaja že 91 let ter še vedno pravi v informiranju dogodkov na raznih področjih kulture in znanosti. Razpravlja o veri, znanosti, filozofiji, umetnosti, zgodovini in književnosti ter povsod izpoveduje strogo kritičnost, pa vendar na lep in prijeten način informira o vsem, kar zanima današnjega katoliškega človeka. Ni namenjena le inteligenci in duhovniškim vrst, temveč tudi laikom, predvsem pa družinskim očetom, kajti mnogo se razpravlja v njih o vzgojnih problemih današnjega časa. Revija hoče tako biti svetilnik današnjim zmedeni ter kazati katoliško pot v vseh smereh duhovnega udejstvovanja, obenem pa vžigati za katoliško verno. Poverjenik za to revijo v Jugoslaviji je g. Petar Šperac, Split, Katalinič prelaz 12. Naročnina za Jugoslavijo je 78 lir ali 182 din. polletna pa 91 din ter se lahko plačuje poverjeniku.

Belgrajsko gledališče je začelo novo sezono z zanimivo novostjo: deset dni je posvetilo domačim delom tako v drami kakor tudi v operi. Tale poskus prestolniškega gledališkega vodstva se je sijajno obnesel in bi ga morda ob primernih priložnostih kazalo uporabiti tudi v Ljubljani. Kajti domači, nacionalni repertoar je tisto, na čemer mora sloneti vsako narodno gledališče, če si še lasti to ime.

Ta čas, ko je prestolniško gledališče komaj izdalo letno poročilo (v posebni knjigi) za predlansko sezono, je skopljansko gledališče pripravilo že poročilo za lansko sezono, iz katerega posnemam nekaj zelo zanimivih podatkov. Gledališče v Skoplju je kljub majhnemu budžetu (v primeri z drugim gledališči) doseglo velike uspehe. Samo v Skoplju je bilo 250 predstav, gostovalo pa je v celoti ali samo s skupino igralcev po vseh večjih mestech vardarske banovine in dosega je te predstave izven Skoplja visoko številko 103. Tudi Slovenci smo zadnjih nekaj let dobro zastopani v Skoplju in je nekaj naših del bilo uprizorjenih. Gledališče vodi znani pesnik in esejist Velimir Živojnovič.

Ko so se Angleži v Egiptu umaknili pred Italijani, so uničili vse, česar niso mogli odnesti ali odpeljati. Na sliki vidimo ostanke motorizirane angleške divizije v Egiptu, kakor so jo našli italijanski letalci.

Slika tedna:

Birma, vez med Kitajcem in Angleško Indijo

Odnosi med Anglijo in Japonsko se zadnje dni vedno bolj zaostrojujejo. Ko so v Berlinu podpisali trojno zvezo med Nemčijo, Italijo in Japonsko, so izjavili Angleži, da so pripravljene pomagati Kitajski na ta način, da odpro cesto preko Birme, še edino preostalo pot za zalaganje Cankajševih čet z orožjem.

Birma ali Burma je pokrajina, ležeča v Angleški Indiji. Meji na Siam, Francosko Indokino, Kitajsko in Tibet. Meri 597.840 km², torej približno toliko kot Jugoslavija in skupaj. Prebivalcev ima 15 milijonov. Po rasti so Mongoli in Malajci. Prevladuje tip Birmancev (8 milijonov), zato se pokrajina tudi imenuje Birma. Birmanska kultura je pod vplivom kitajske in indijske kulture. Po veri so Birmanci večinoma budisti, muslimanov je nekaj preko pol milijona, kristjanov pa nekaj nad četrt milijona.

V Birmi vlada v imenu indijskega podkralja guvernerjev namestnik. Pokrajina je razdeljena na osem upravnih področij.

Zgodovina te zemlje je zelo burna. Od začetka

19. stoletja so se dogajali veliki spopadi na meji Angleške Indije in Birme, dokler niso Angleži osvojili leta 1826 birmanski pokrajini Arakan Ye in Tenazerin. Mir pa še tudi sedaj ni nastopil. Spopadi so se ponavljali in po vsakem spopadu so Angleži razširili svoje meje, dokler niso leta 1885 vrgli s prestola vladarja svobodne Birme Thibana. Odpejali so ga v ujetništvo, že naslednje leto pa so pridružili Birmo angleškemu imperiju.

Nekoč je bilo glavno mesto Birme Mandalaj, sedaj pa je Rangoon. Mesto je zelo veliko. Steje 400.000 prebivalcev, po večini budistov. V mestu životari tudi malopomembna peščica muslimanov. Kristjanov je 26.000. Mesto Rangoon leži ob izlivu istoimenske reke. Angleži so ga zasedli leta 1852. Od takrat je Rangoon močno napredoval zlasti v trgovskem pogledu. Rangoon ima veliko in važno trgovsko pristanišče. Glede na promet je to pristanišče v Indiji na tretjem mestu, takoj za Kalkuto in Bombajem. V Rangoonu je tudi več kulturnih ustanov. Naj navedemo samo muzeje, knjižnice, gledališče in lastno vseučilišče.

ŠPORT

Ženska lahka atletika v Sloveniji

Če pogledamo v dobo pred nekako petnajstimi leti in v tedanje razmere slovenskega lahkoatletkega športa, opazimo, da je bila v tistih časih zelo razvita lahka atletika tudi pri našem nežnem spolu. Slovence so imele državne rekorde, med slovenskimi atletinjami smo našli celo take, ki so imele svetovne rekorde. To je trajalo samo nekaj let in počasi je popolnoma zamrla ta šport pri Slovenkah.

Ne bom raziskoval zakaj je do tega prišlo in tudi nimam namena iskati krivcev za takšen padeč slovenske ženske lahke atletike. Dejstvo je, da je bilo tako in gotovo je, da nekaj ni moglo biti v redu, ker bi se sicer tako lepa športna panoga kakor je ravno lahka atletika pri naših dekletih gotovo ohranila.

Vsak stvar je treba zabrati na široko, če hočemo, da bo napredovala in če hočemo, da se bo ohranila. Kdor dela drugače bo slej ko prej sprevidel, da ni na pravi poti, kajti kar nenkrat mu bo zmanjkalo onih, za katere je toliko žrtvoval, s katerimi hočemo nekaj doseči, mora biti namreč velik in je stalno stremeti za tem, da se vedno več, če tudi trenutno morda na škodo kvalitete. Kdor namreč skrbi samo za par izbrancev, ki dosegajo lepe uspehe, ta ne bo daleč prišel. Priznam: dosegel bo uspehe, morda celo rekorde. Toda kaj potem, ko mu bo zmanjkalo teh rekorderjev, kaj potem, ko bo odšel poslednji iz teh vrst, katere so svojačasno vsi tako občudovali.

Nekaj sličnega je bilo tudi v slovenski ženski lahki atletiki. V Ljubljani je bilo precej, za druge kraje se niso brigali. Sedaj, ko se je lahka atletika pri Slovenkah zopet pojavila v tako lepi luči moramo skrbeti, da jo ne samo ohranimo našemu ženskemu svetu, temveč, da jo razširimo vsaj v vse naše trge, če bi se zaenkrat še ne mogla uveljaviti v vseh večjih krajih Slovenije. Zadnji dekliški mitingi so namreč pokazali, da so dani vsi pogoji za napredek in razširitev slovenske ženske lahke atletike, zadnji nastopi so pokazali še celo več. Uspehi, ki so jih dosegle atletinje so na prav lepi stopnji in kar je še bolj razveseljuje: ugotovilo se je pri tej priliki, da je že precej klubov in deklet, ki se bavijo s tem lepim športom.

Vsem lahkoatletinjam priporočamo, da se začetelega dela oprimejo s podvojeno silo, da razširijo krog onih športnic, ki imajo veselje do lahke atletike. Klubom, ki imajo ženske lahkoatletске sekcije pa priporočamo, da takoj osnujejo slovensko žensko atletsko vrhovno organizacijo, potem katere bo šele mogoče doseči one uspehe, ki jih vsi želimo in katere bomo gotovo tudi dosegli.

I. K-er

Mars : Amater

V nedeljo bo prvič nastopil v Ljubljani edini neporaženi ligaš v borbi za točke. Tudi Trboveljčani so se kakor Marsovc s trdom, voljo in ljubeznijo do nogometa povzpeli v slovensko ligo. Volja in srce pri Amatercih nadoknadita vse drugo, kar bodo pokazali tudi v nedeljo proti Marsu. Ako bo Mars hotel odnesti točki iz te borbe, bodo morali fantje zaigrati tako, kot smo ga bili vajeni gledati nekdanj. V nedeljo bomo videli v boju neizmisljivo voljo proti tehnični in kombinatorni izvežbanosti. Ljubljansko športno občinstvo je pa tudi radovedno, da že enkrat vidi enajstotico, pred katero je morala kloniti celo SK Ljubljana. Trboveljčani bodo pripeljali s seboj tudi svoje navijače. Vsekakor se obeta v nedeljo ena najlepših iger.

Moste : Korotan

Dva najmlajša prvorazredna kluba v prvenstvu prvega razreda nimata sreče. Kljub dobrim igram, ki sta jih dala v zadnjih tekmah sta ostala brez točk ter jima gre zaradi tega za kožo. Razumljivo je, da se bosta oba kluba potrudila, da zmagata ter se zato obeta prav zanimiva in borovna tekma. V srečanju s močnejšimi nasprotniki vrednost obeh klubov ni orisla do veljave, ker jima manjka rutine, v medsebojni tekmi pa bo zmagala pripadla pač tistemu, kateri bo pokazal več borbenosti.

Propagandni atletski miting

SK Celje razpisuje propagandni lahkoatletski miting po dolžnosti za seniore in juniorje, ki bo v nedeljo 13. t. m. ob 9 na Glaziji. Tekmovanje bo na progi 380 m, ki ima 4 nedvigljene zavoje in je krita z ugaski. Pravico nastopa imajo vsi verificirani in neverificirani atleti člani klubov SLZ. Prijave se sprejemajo pol ure pred pričetkom tekmovanja na Glaziji. Tekmovanje bo v naslednjih disciplinah: 60 metrov novinci, 100 metrov, 200 metrov, 400 metrov, 800 metrov, 1000 metrov, 5000 metrov, 110 metrov zapreke, skok v višino, skok v daljino, met krogla, met diska, met kopja, met kladiva.

Razpis

propagandnega atletskega tekmovanja Akademškega športnega kluba Primorje v Ljubljani, 13. oktobra 1940. — ASK Primorje priredi dne 13. t. m. na igrišču Sokola v Tivoliju atletsko tekmovanje s pričetkom ob 15 v sledečih disciplinah:

1. 100 m. 2. 100 m jun. 3. Met krogla. 4. 1500 m. 5. Skok v višino jun. in sen. 6. 1000 m jun. 7. 400 m. 8. 400 m jun. 9. Skok v daljino jun. in sen. 10. 10.000 metrov. 11. Met diska jun. 12. Met diska sen.

Pravico tekmovanja imajo vsi verificirani in neverificirani atleti. Prijave je poslati na naslov: ASK Primorje, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 1-III. Prijavnine prosto. Tekalščice je posuto z ugaski in je dolgo 309 m. Tekmovanje se vrši po pravilih in pravilnikih JLAZ-a.

Klub vojni mnogo športa

Nemčija se kljub temu, da se vojskuje, zelo intenzivno bavi s športom. V enajstih mesecih vojne so imeli Nemci 50 najrazličnejših mednarodnih tekem v raznih športnih panogah. Najmočnejše je zastopan lahkoatletski šport, ki je imel 16 srečanj, dalje nogomet, ki se je deseterkrat pomeril na mednarodnih tleh, sledijo boksaarji z 9 tekmami, kole-sarji s šestimi itd. Nemci so tekmovali z Italijo, Madžarsko, Jugoslavijo, Bolgarijo, Protektoratom. Romunijo, Slovaško, Dansko in Nizozemsko. Največ tekmovanj so imeli z Madžari, in sicer 17, nato sledi Italija s 16. V vseh teh tekmovanjih je Nemčija odnesla več kot polovico zmag.

Plavalno prvenstvo Italije

Letošnje plavalno prvenstvo Italije si je osvojilo moštvo SS Lazio z 958 točkami. Za njim je lanski prvak Triestina, nato pa Giordane. Fiumana, ki jo poznamo iz jadranske lige, je šele na sedmem mestu. Ne smemo pa pozabiti, da se pri italijanskem prvenstvu upoštevajo rezultati tako iz plavanja kakor od skokov in waterpola. V posameznih panogah pa so naslednji prvaki: v moškem plavanju Lazio, v skokih RN Trento, v waterpolu RN Florentia, pri ženskah pa v plavanju Triestina, v skokih SS Lazio.

Nemški teniški igralci odpotovali na Japonsko

Nemška teniška igralka Haener Henkel ter Kurt Gies sta odpotovala na svojo turnejo na Japonsko. Do Moskve sta potovala z avionom, od tod dalje pa nadaljujeta pot z železnico, odnosno s parobodom. V Tokio dospeta 14. t. m.

Nov madžarski atletski rekord

je postavila atletinja Ledermayer pri skoku v daljavo o priliki lahkoatletskega tekmovanja budimpeštanskega športnega kluba Nemzeti TC. Omenjena atletinja je namreč skočila v daljavo 5,39 m.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

STK Moste, Drvci ob 20 bo sestanek, na katerem se vabijo vsi aktivni igralci. Važno zaradi nedeljskih prvenstvenih tekem.

SK Planina. Pri tekmah v Novem mestu v nedeljo, dne 13. t. m. bo startala sledeča moštvo: Skušek, dr. Časny, Kocelj, Burja, Furman, Bratož, Urbančič, Rus, Merala, Kraner, Potočnik, Mihelič. Udeležba obvezna! Sestanek v nedeljo, 13. t. m. ob 7.30 zjutraj pred glavnim kolodvorom.

Prof. dr. Pavel Brežnik, Nemška čitanka za višje razrede srednjih šol, III. del, za sedmi raz-

MARIBOR

Mestno socialno skrbstvo pred novimi nalogami

Maribor, 10. oktobra.

Socialno skrbstvo postaja danes vir naj-večjih skrbi za državo, banovino in občino. Mariborsko mesto se je vedno ponasalo, kako vzorno ima urejeno socialno skrbstvo, ter je žrtvovalo v te namene velike vsote. V proračunu za tekoče leto je določenih 4.598.650 din za socialno skrbstvo. Res je bilo mogoče doslej v Mariboru prebroditi gospodarske in socialne pretrse zadnjega časa, ki naj-več svoj odmev najprej v socialnem skrbstvu, brez večjih težav. Toda te težave in ti pretresi postajajo vedno večji, potrebe revnih ljudi rastejo iz dneva v dan, kakor narašča draginja in pomanjkanje in vse to išče edino leka in pomoči pri mestni občini. Za vse velike potrebe in naloge pa postajajo še sedaj v te namene določena sredstva premajhna, še teže pa bo v bodočnosti.

Ko je dobil mestni socialnopolitični urad nalogo, da sestavi svoj predlog za novi proračun mariborske mestne občine za leto 1941-42, je skušal postopati v smislu navodil finančnega ministrstva, da se morajo pri sestavi upoštevati le najnujnejši izdatki, da se proračun ne bi zviševal. Kljub temu pa se je pokazala nujna potreba, da se nekatere postavke zvišajo iz enostavnega razloga, ker pri obstoječi draginji ni mogoče več siromašnih slojev mariborskega mesta, ki so odvisni povsem od pomoči mestnega socialnega skrbstva, primerno podpirati. Zaradi tega je moral mestni socialnopolitični urad tudi zvišati predlog svojega proračuna in je

to zvišanje prav občutno, saj znaša dejansko din 1.167.403.

Največji del zvišanja odpade na prehrano po zavodih. To zvišanje znaša 50% ter je bilo neizbežno glede na porast cen življenjskih potrebščin. Pri tem pa je urad računal z današnjimi cenami, ki se bodo verjetno še dvignile, tako da bi bilo treba v proračunu predvideti še primerno rezervo za kritje morebitnega primanjkljaja. Primerno so se morale zvišati tudi oskrbine za mestne reveže, ki se nahajajo v drugih zavodih.

Drugi del zvišanja pa odpade na zaposlitve brezposelnih. Tudi tu se je morala dosedanja postavka zvišati za 50%. Vzrok je v tem, ker je banka uprava odklonila mestni občini vse dosedanje prošnje za subvencijo iz banovinskega bednostnega sklada, v katerega plačuje mariborsko gospodarstvo letno skoraj dve milijona dinarjev. Izgleda, da Maribor iz tega sklada v letošnjem proračunskem letu ne bo prejel sploh ničesar, prav takšni pa so tudi izgledi za prihodnje proračunsko dobo.

Ostalo zvišanje se nanaša na podpore vseh vrst, stalne in izredne ter je prav tako utemeljeno, ker so življenjske razmere siromakov pri današnji draginji neznosne. Podražila so se drva, obutev, obleka, perilo, mestna občina pa mora s tem oskrbovati veliko revežev, predvsem pa revnih šolskih otrok. Za mestno občino nastajajo sedaj resni problemi, kako kriti vse te povišane izdatke, ki jih prinaša sedanja teža doba z neizbežno neizprosno.

popisu točno navedenega dne. Vojaška komisija bo pregledala od živine le kopitarje (konje, mule itd.), ki so stari nad tri leta, ter vsa vozila z živalsko vprego in pripadajočo opremo. Za pregled ne pride v poštev nedorasla živina pod tremi leti ter tudi ne dvopakljariji (voli) in motorna vozila. Vozila morajo biti zaprežena. Odujevanje živine in vozil za časa popisovanja in 30 dni pred popisom je prepovedano.

Celje

Delo KPD v Celju

Matica naših društev v Celju Katoliško prosvetno društvo je v ponedeljek zvečer polagalo obračun svojega dela v pretekli poslovni dobi. Lepa udeležba na občnem zboru je bila dokaz, da je med članstvom živo zanimanje za delo naše prosvetne matice, ki se že leta in leta trudi, da bi združila vse delovne sile pri delu za našo prosveto.

Predsednik g. prof. Kovatič, ki odhaja letos že decenij poizkušnega dela kot predsednik KPD v Celju, je podal prav obširno predsedniško poročilo. Iz tajniškega poročila, ki ga je podala gđ. Pavla Crepišnikova, smo razvideli, da je imelo društvo v preteklem letu 9 prav zanimivih in dobro obiskanih kulturnih predavanj, več družinskih večerov in 5 gledaliških predstav. Blagajniško poročilo je podal g. Plahutnik Jože. Društvo je imelo 23.553 din dohodkov in 27.356 din izdatkov. Sledila so knjižničarjevo poročilo (dr. Jenko), gospodarjevo (Vrabi Tone), poročilo referenta za narodno obrambo (Vrabi Vanč), poročilo okoliškega DK (Ledenik Pavla) in poročilo predsednice DK v Celju gđ. Milke Vrablove.

Tekom poslovne dobe 1939-40. se je število članstva v knjižnici dvignilo za 56 članov, da ima sedaj knjižnica 628 aktivnih članov. Obiskovalcev je imela letos knjižnica 639, torej 33 manj kot lani. Knjižnica je obogatela za okrog 300 knjig in ima sedaj 2800 knjig izposojenih knjig je bilo okrog 2000. Članstvo se zanima skoro izključno za leposlovne knjige, preveč pa zanemarija poljudno znanstvene. Inventar KPD vrednoti 10.293 din. Z navdušenjem je članstvo sprejelo poročilo referenta za narodno obrambo. Okoliški DK je pridobil lepo število članic, imel redne sestanke, predavanja, igre in izlete. Še obširnejše je bilo poročilo DK v Celju. Poleg rednega društvenega dela, telovadbe, sestankov, predavanj in iger je DK priredil božičnico za mladenke in gojenke. Pri prosvetnih tekmah je dobil krožek diplomu za odličen uspeh ob ZDK.

Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik Peter Kovatič, profesor; podpredsednik upravitelj šušteršič Josip, tajnik Simčev Maks, uradnik Vzajemne zavarovalnice, blagajnik Vodušek Ivan, uradnik Mohorjeve tiskarne, knjižničar prof. Drobne Rudolf, gospodar Kvas Ivan, referent za narodno obrambo prof. Korban Ksaver, in referentinja za treznost Stojan Marjana.

Načeln govornik je imel nato zastopnik Prosvetne zveze iz Maribora upravnik Slovenca g. Geratič. Poudaril je, da se drnes stavijo katoliški prosveti prevzane naloge. Vseposred so na delu podtalne sile, ki rušijo naše katoliško slovensko in državno skupnost. Znova in vsak dan moramo ponavljati sebi in drugim, da nam svoboda, gospodarstvo, kulturni in narodni napredek jamči le jugoslovanska država. V fronti, kjer bje boj za zmago krščanskih načel, naj vlada edinstvo, disciplina in enoten nastop, ki zna podrediti svojo osebnost in osebne koristi koristim skupnosti.

c Komemoracija v Celju. Fantovski oček Celje I. je priredil ob obletnici smrti blagopokojne Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. V Domu komemoracije. Spominke besede o velikem pokojniku je spregovoril predsednik FO Tene Vrabl. Sledila je recitacija in govor duhovnega vodje Temiška Franca. Članstvo je zaključilo spominu junaškega kralja trikratni »Slava«. Komemoracija je imel tudi Deklinski krožek.

c Opero »Jenufa« uprizori ljubljanska Opera dne 15. oktobra v mesečnem gledališču. Vabljeni!

c Požar v Trški gorici pri Kalobju. V Trški gorici je pogorel do tal hlev, last Vrečko Leopoldine. Ogenj je izbruhnil okrog enih ponoči. Poslastica Tovarnik Marija ki ima stanovanjico hišo v bližini pogorjene, se je zbudila zaradi prasketanja. Zapazila je požar in takoj obvestila lastnico, da so poklicali ljudi. Hlev pa se je medtem že sesedel in je zgorel s slamo in deteljo do tal. Ogenj je nastal po vseh okolnostih zaradi nepravilnosti neznane ootnika, ki je prenočil na hlevu. Isti je bil ob cesti precej zapuščen in so se na njem čisto mudili berači in brezposelniki, ki jih je prehitela tu noč. Škoda presega 50.000 din.

c Tovarni avtomobil se je zvrnil z zaboji vred. Banovinska cesta Mozirje — Smartno ob Paki je zlasti na odseku Mozirje — Letuš v obupnem stanju. Cesta je naravnost zobčasta, polna jamic, ob cesti pa so kupi gramoza. V tem predelu in pred leti cesta najprej, zadnja leta pa jo zelo zanemarjajo. Zato ni čudno, da se na tej cesti zgodi

SENZACIONALNA IZPREMEMBA V MODI PUDRA

Ni več videza »olepšavanja«

NOV NA KOŽI NEVIDEN PUDER
DAJE ČUDOVITO NARAVNO LEPOTO

Elegantne Francozinje so kreirale novo modo, ko so našle puder, ki daje polti videz breskvinega cveta ter prepreči za ves dan tudi najmanjše sledove svetilkanja.

Skrivnost je v tem, da se po novem načinu izdelave najfinjši puder trikrat preseje skozi svileno sito in zmeša z dvojno peno smetane. Ta novi način izdelave pudra, ki je plod dolgoletnih raziskovanj francoskih kemikov, je patentiran od trdke Tokalon. Puder Tokalon omogoča odstranitev svetilkanja nosu in mastne kože. Da vam prekrasno polti, ki ostane popolnoma »mat« polnih 8 ur. Če uporabljate »mat« puder Tokalon, se vam koža ne bo svetlikala niti na vetru in dežju in tudi ne pri potenju. Ta puder daje licu videz svežih dražestnih rožnatih listov ter zviša v veliki meri Vašo privlačnost. Nabavite si puder Tokalon — kateri se proizvaja v desetih prekrasnih niansah: Din 15—, 24— in 30—.

nesreča. Ko se je peljal 42-letni Primožič Ivan iz Malega vrha z nekim tovornim avtomobilom iz Mozirja, se je avtomobil na cesti zvrnil z zaboji vred. Primožič se je pri tem zlomil desno roko v zaplestju in so ga pripeljali v celjsko bolnišnico.

c Kramarski in živinski sejem bo v soboto dne 12. oktobra na Teharjih.

c Tatvina v cerkvi v Smartnem ob Paki. V torek dopoldne je neka znana ženska ukradla iz zasilne cerkve v Smartnem ob Paki leseno zaklenjeno oučnico s orecejnjo vsoto cerkvenega denarja. Puščica se je nahajala ob oltarju. Orožniki so žensko aretirali in izročili sodišču.

Pisanje je ohranjanje

V eskimskem jeziku zastoj iščemo pojem pisa, pisati. Pisati se pravi v njihovem jeziku ohranjevati besede s črtami.

Sueške delnice ne prinašajo več dividend

Med drugimi vojnimi žrtvami je tudi društvo Sueškega prekopa. Delnice tega društva so v mirnih časih donosale velike dividende, ker so mnogo zaslužili s pobiranjem pristojbin od prevoza ladij. Ker je sedaj promet zelo slab, oziroma skoraj popolnoma ustavljen, tudi dobička več ni. Pa ne samo to. Društvo je celo moralo odpustiti tudi večje število delavcev in uradnikov.

Za dobro voljo

Skot se je hotel poročiti. Izbral si je primerno dekle. Ko je že z uspehom preizkusil vse njene gospodinjske lastnosti, mu je padlo še nekaj na um. »Ali zvečer v postelji čitate?« jo je vprašal. »Samo pri mesečini« mu je odgovorila. In potem sta se zela.

Brat predstavi sestri svojoročeno. »Kako ti ugaja,« jo vpraša.

»Izredno! Ta postava, njeni lasje, ta klobuček! Predvsem pa njeni zobje. Ti so pravi umotvor moderne tehnike.«

»Jacek,« mu je dejala polglasno in ustnice so ji trepetale, »kaj ti je ta mož povedal?«

Odvrnil je, da sta se spoznala v Etiolles in da sta govorila o njegovih starših.

Olajšano je vzdihnila. Toda ves večer je bila še bolj zamišljena, ko po navadi in še bolj brezbrizno in potrto je sedela na svojem stolu. Videti je bilo, kot bi na njene težke in svetle lase padlo novo breme, strašen kes.

III.

Stroj.

Gradič na Jelšovju — pri Etiolles.

»Moje dragi otrok, nisem zadovoljna s Teboj. Gospod Roudie je pisal svojemu bratu o Tebi dolgo pismo. Sicer pravi zelo pohvalno o Tebi, da si ljubeč, priden deček, dobro vzgojen in olikan, da pa nisi v enem letu, odkar si v Indret-ju, prav nič napredoval. Odločno pravi, da nisi zmožen tega poklica. Lahko si misliš, kako žalostni smo zaradi tega. Gospodje so dogladi, da si dovolj zmožen in če Ti zdaj ne pokaže nobenega uspeha, pomeni to, da nočeš delati. Tvoja zanikanost in samoglavost nas zelo žalosti. Naši prijatelji so jako nejevoljni zaradi teh novic in jaz sem žalostna, ker moram vsak dan poslušati, ko se hudejejo čez Tebe. Gospod Roudie je tudi pisal, da ti zrak v delavnici ne prija, da zelo kašljaš, da si bled in slaboten, da se jim smiliš in da jih je sram, če Ti dajo kakšno delo v roke, ker se Ti čelo takoj oznoji. V resnici si ne morem razložiti, kako je mogoče, da si tako slaboten, ko so pa vsi rekli, kako si močan. Ne bom dejala, kot vsi drugi pravijo, da je vsemu temu kriva največ lenoba in da se nalašč tako obnašaš, da bi Te drugi otroci pomilovali. Poznam svojega Jakea in vem, da pri njem ni hinavščine.

Alphonse Daudet:

63

Jakec

Prevedel Fišer Franc

»Bila je zgodba o Francesci di Rimini:

»Ni je večje muke, kot je v nesreči srečnih dni spomin.«

Medtem, ko je vajenec čital, je Klarisa trepetajoča povsila glavo. Zenaída je mršila obrvi, sedela na stolu strumno, nepremično in divje zabadala šivanko.

Solze so tekale iz oči gospe Roudie med poslušanjem te ljubzenske zgodbe. Ne da bi opazila, da njena mačha joka, se je Zenaída prva oglasila po končanem čitanju.

Vzkliknila je ogorčeno: »Kako hudobna in ničvredna je ta ženska, da si upa tako govoriti o svojem zločinu in se še ponasati z njim!«

»Res je, da je veliko zgrešila,« je odgovorila Klarisa, »toda bila je tudi zelo nesrečna.«

»Ona... nesrečna? Mati, ne govorite tako. Mislimi bomo, da se vam smili ta Francesca, ki je ljubila brata svojega moža.«

»Ne, hčerka! — Toda ona ga je ljubila že pred poroko in so jo prisilili, da je poročila moža, ki ga ni marala.«

»Prisilili ali ne prisilili, od tistega trenutka, ko je poročena, mora biti zvesta svojemu možu. V knjigi piše, da je bil star, toda jaz mislim, da bi ga zato morala še bolj spoštovati in ne dopustiti, da bi se sosedje norčevali iz njega. Da, veste! — Stari je prav storil, da je oba ubil. Dobila sta to, kar sta zaslužila.«

Govorila je strašno odločno, iz vse svoje hčerovske ljubezni in iz globoko užaljene ženske časti, govorila je s tisto neizprosno mladniško doslednostjo, ki sodi življenju po idealu, ki si ga je ustvarila in ki ni še ničesar poizkusila in ničesar predvidela.

Klarisa ni odgovorila. Odgrnila je zaveso in gledala ven. Roudie se je napol prebudil, odprl eno oko in vzkliknil: »Čudovito!« Jakec je imel oči uprte v knjigo, mislil na zgodbo, ki jo je čital in na viharan preprič, ki ga je zgodba povzročila. Tako je ta štiri sto let stara zgodba o zakonolomstvu in ljubezni, ki jo je čital deček, ki jo je komaj razumel, napravila v tem preprostem, neizobraženem okolju nepričakovano vtis. In v tem je prava veličina, prava moč pesnikov. — Z eno samo zgodbo slediti vsem življenjskim popotnikom in jih ganiti; kot mesec, ki se dvigne v jasnih večerih in spremlja sočutno usmiljeno in s prijaznim pogledom zapuščene korake blodečih popotnikov.

»Glej, no! On je!« je naglo vzkliknil Jakec in skočil s stola.

Neka senca je v majhni, stranski ulici šla mimo okna. Zaslišali so se klici, ki jih je vajenec dobro poznal:

»Klobuki, klobuki... klobuki!«

Brž je stekel ven, toda Klarisa je že pred njim bila na ulici in se že vlačila, še preden je on bil zunaj. Bila je vsa rdeča in v žepu je mečkala nek papir.

Krošnjar je bil že daleč kljub svoji grozovitosti. Stopal je globoko vključen pod velikanskim bremenom čepic in suknjenih klobukov; njegov zimski tovor je bil namreč dokaj težji od poletnega. Pravkar je zavil okrog oga.

»Slišite!... Belizar!« je vpil Jakec.

Oni se je obrnil veselega in presenečenega obraza.

»Saj sem vedel, da ste vi. Ali tudi tod okrog hodite?«

»Seveda, gospod Jakec. Oče je hotel, da naj ostanem v Nantesu, ker je sestrin mož zbolel. Tako sem torej ostal. Hodim povsod okrog, v Châtenay, na Basse-Indre. Precej tovarna je tu okoli in kupčija ne gre slaba. Poleg tega izvršujem tudi naročila za Nantes in St. Na-

zaire,« je dodal in mežikal proti Roudicovi hiši, od katere sta bila oddaljena nekaj korakov.

V splošnem je bil Belizar zadovoljen. Ves denar je pošiljal v Pariz svojemu staremu in otrokom. Sicer ga je tudi bolezen njegovega svaka precej stala, toda z delom se vse uredi; samo, če ne bi imel teh nesrečnih čevljev...

»Ali vas še vedno tiščijo?« je vprašal Jakec.

»Oh, še vedno! Veste, nehali bi me tiščati šele takrat, ki bi si jih dal napraviti en par po meri, nalašč zame. Toda predrago je... to je samo za bogataše.«

Ko sta se vse o njem pomenila, se je Belizar še trenutek obotavljal, nato pa je vprašal Jakec:

»Kaj pa se je vam zgodilo, gospod Jakec, da ste zdaj postali delavec? Hišica tam doli je bila vendar tako ljubka.«

Vajenec ni vedel, kaj bi odgovoril. Pogledal je svoj delavski jopič, črne roke in zardel. Krošnjar je videl, kako je v zadregi in ga prekinil:

»Pa recite, če ni bila imenitna tista šunka! In kako gre tisti lepi gospe, ki je imela tako prijazen obraz? Saj je vaša mama, kajne? Podobni ste ji.«

Jakec je bil tako srečen, ko je slišal govoriti o svoji mami, da bi ostal tam in kramljal do večera; toda Belizar ni imel časa. Dobil je neko pismo, ki ga mora brž odnesti... Kar naprej je mežikal z očmi proti nekemu oknu. — Oditli mora.

Podala sta si roke in nato je krošnjar odšel; hodil je vključeno, šepajoč in s težavo; dvigal je noge kot slep konj. Jakec je gledal za njim ves raznežen, kot bi se pod utrujenimi koraki tega blodečega Ahasverja vila bela cerbeška cesta s svojimi obrobniimi gozdiči.

Ko se je vajenec vrnil ga je gospa Roudie vsa bleda pričakovala med vrati.

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(85) Res, našla sta votlino, narpneno z najrazličnejšim blagom. Sedaj naj pa med vso to ropotijo iščeta in najdeta majčkeno piščalko! Z vso vneto sta se lotila obupnega dela, odpirala zaboj za zabojem, o piščalki pa nikjer sledu. Ves obupan je Zelenček že mislil, da ju je ropar navlekel in ju poslal sem, ker je vedel, da se bosta tako dolgo mudila, da se bo on lahko izmotal iz vezi.

(86) Toda Mihec je med Zelenčkovim obupavanjem in tarnanjem nad nesrečno usodo nenadoma vesel zaklical: »Jo že imam!« In res je držal v roki svojo izgubljeno dragocenost. »Sedaj pa kar se da hitro od tod!«

Najnovejše cene kruhu, mesu in drvam v Celju

Po čl. 7 uredbe o ukrepih za preskrbo prebivalstva in vojske s kruhom, določa mestno poglavarstvo naslednje najvišje cene kruhu za območje mestne občine celjske: 96 dkg enotnega ljudskega kruha 5 din, 48 dkg enotnega ljudskega kruha 2,50, 24 dkg enotnega ljudskega kruha 1,25 din, 144 dkg enotnega ljudskega kruha 7,50 din. Zemlja 8dkg 1 din, zemlja 4 dkg 0,50 din. Drobline 1 kg 14 dinarjev. Za pečenje prinese kruha v teži do 3 kg se sme računati 2 din, v teži preko 3 kg pa 3 din. Maksimalna cena velja tudi za preprodajalec. Ljudski kruh se sme prodajati šele dan po peki. Nočno delo v pekarnah je prepovedano. Kruh in pecivo mora biti dobro izpečeno. Za peko ljudskega kruha se sme uporabljati le pšenična moka, namleta po določilu čl. 5. uredbe o prehrani prebivalstva in vojske s kruhom. Za peko drugih vrst kruha (rženega, belega za bolnike) je potrebno posebno dovoljenje mestnega poglavarstva, ki določijo tudi ceno in težo takemu kruhu. Navedene cene veljajo od 8. oktobra dalje. Prebivalstvo naj samo kontrolira in pazi, da bo kruh dobro izpečen in v pravilni teži. Vse prekrške naj javi tržnemu nadzorstvu na mestnem poglavarstvu v Celju. — Na podlagi čl. 1. in 2. uredbe o kontroli cen na malo in pooblastila kr. banske uprave dravske banovine v Ljubljani določa mestna poglavarstvo najvišje cene za svinjsko meso, slanino, mast in stranske proizvode debelih baneških prašičev za področje mestne občine celjske: slanina s kožo 1 kg 24 din, slanina brez kože 25 din, salo 25 din, mast 26 din za kg; hrbet, stegno in pleča 1 kg 22 din, rebro 1 kg 18 din, glava 10 din, ledvica in jetra 16 din, pljuča in srce 10 din, črevesna mast 16 din za kg. Cene mesu, slanini, salu in masti iz domačih prašičev sme biti za 0,50 din pri kg višja od gornjih cen. Za slanino in mast, ki je uvožena v dravsko banovino, veljajo predpisi čl. 2. uredbe o kontroli cen in čl. 8. uredbe o pobirjanju draginje in brezvestne špekulacije, razlika med nabavno in prodajno ceno pa ne sme presegati 2 dinarja. — Glede govejega mesa velja še naprej odločba banske uprave od 7. IX. 1940, »Sl. list 40-75-308. Cene morajo biti razločno označene na vidnem mestu v prodajnem lokalu. Nove cene veljajo od 8. oktobra letos dalje. — Za drva na so določene te cene iz skladišča trgovca: za 100 kg žaganih bukovih drv cepanic I. vrste 34 din, za 100 kg žaganih bukovih cepanic II. vrste 32 din, za 100 kg žaganih in sekanih bukovih cepanic I. vrste 36 din, za 100 kg žaganih in sekanih bukovih cepanic II. vrste 34 din. S tem je spreminjena točka 4. tozadavnega razglaš z dne 10. septembra, v vsem ostalem na velja še navedeni razglas. Nove cene veljajo od 8. oktobra 1940. — Cene morajo biti označene na vidnem mestu v prodajnem lokalu.

Ali ste že naročili letošnje Mohorjeve knjige?

Obvestilo

Naročnike malih oglasov opozarjamo, naj naroče male oglase najkasneje do 6. ure popoldne v glavni upravi Kopitarjeva ulica 6 ali pa v podružnici na Miklošičevi cesti.

Uprava »Slovenca«.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; šentovanjski oglas 1 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojnó. Najmanjši anekes za mali oglas 15 din. »Mali oglas se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonaka, 3 mm visoka petlinja vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti snamko.

Službodob

Čevljarskega pomočnika sprejemem takoj. Služba stalna, Franc Plevčak v Celju, Gosposka 9. (b)

Službe iščejo

Pridna in poštena

ter zelo potrebna gospodinjica z meščansko šolo in trgovskim tečajem, s primerno prakso — išče službo. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Vestna in poštena«.

Dekle z dežele

zdrava, poštena, neoporečne preteklosti, želi stopiti v službo pri gospodinjci, ki bi si hotela vzgojiti stalno in zanesljivo pomočnico. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15464. (a)

Izprašan kurjač

trezen, z dobrimi spricvali, išče službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14.915. (a)

V hotelu

ali boljši restavraciji se želi izpopolniti v postrežništvu, nemščine vešč mladenič iz Dalmacije — za hrano in stanovanje. Ponudbe na upravo »Sl.« pod »S prakso« št. 15141.

15-letno dekle

poštenih staršev se želi izučiti šiviljske obrti. — Najraje v mestu. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15127. (a)

Posrestva

»REALITETA«

zavod za nakup in prodajo nepremičnin je samo v Ljubljani, Prešernova ulica 54, I. nadstr. Telefon 44-20.

Prodamo

Leseno-stekleno verando za prizidek, 5 m dolga 3 m široka, ugodno prodam. — Novotny, Gosposvetska 2. (l)

Žimnate vložke

za 1 posteljo, skoraj nove, prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15447. (l)

Privravnostno cepljeno trsje

korenjake, divjake, na raznih podlagah, nudi Zihor Franjo, Zamušani, Sv. Marjeta, Moskanci — Zahtevajte cenik! (l)

Pšenico

beltniško, ki je bila v rasti ena najlepših na Dolenjskem, triterano in razkuženo nudi po 6 din posestvo Selo, p. št. Vid pri Stični. (l)

Premoq

koks, drva nudi I. Pogačnik Ljubljana, Bohoričeva 5 telefon 20-59 Postrežba brezplačna

Kupujte pri naših inserentih!

Krompir
vagnske pošiljke
dobavlja
Kmetijska zadruga
v Ptuiu.

Vnajem

Trafiko

na Miklošičevi cesti oddam. Polzve se v hotelu »Union«. (n)

Trgovski lokal

v bližini magistrata, oddam. Pripraven za kar koli. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15446. (n)

V najem

oddam trgovino z mešaninim blagom, katera obstoja že blizu 100 let, v središču lepega trga, velikega industrijskega kraja. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Trgovina« št. 15438. (n)

STROJI

Motor

na lesni vpojni plin, jakost motorja 40—100 ks, postavljen za dva mlinška kamna in za običajno mleto 38 col premera, kupim. Ponudbe s točnim opisom in navedbo zadnje cene poslati na Ilija Kosanovič, D. Lepac. (f)

Razno

Večjo količino vrtnih prsti oddam brezplačno. Stabenik Gabrijelečič, Poljanska 12-1. (l)

Brezplačno zavojček

Dostaločnega toaletnega biserja na poskušnjo. — Uspeh po prvi uporabi. Koža obraza in telesa ostane čista, zdrava in mlada. Mozolji, ogrci, nečistosti obraza izginejo. Pošljite za stroške 3 dinarje v znamkah. — Kemikalijska, Novi Sad 144. V apotekah, drogerijah originalni karton 40 din.

Funghans
URE
Z ZNAMKO ZVEZDE
so že 80 let svetovno znane

Dobijo se v vseh boljših trgovinah z urami

Naročajte in čitajte »SLOVENCA«

Razpis

Uprava občine Kozje, okraj Šmarje pri Jelšah, razpisuje pragmatično mesto

občinskega delovodje in vojaškega referenta.

Šolska izobrazba: 4 razredi srednje ali njej enake strokovne šole z zaključnim izpitom.

Prednost imajo interesi s tečajem vojaškega referata. Me. čena plača 750 din po statutu občinskih uslužbencev.

Pravilno kolokovane prošnje, opremljene z listinami po čl. 7. in 8. redbe o obč. uslužbencih (Službeni list kr. banske uprave dravske banovine z dne 29. julija 1936, št. 477-61), je vložiti v treh mesecih po objavi tega razpisa v »Službenem listu« pri tej občini.

Občina Kozje, dne 8. oktobra 1940.

Zahvala

Ob težki izgubi, ki nas je zadela s smrtjo našega nad vse ljubljenega

Milivoja

se najiskrenejše zahvaljujemo vsem, ki so ob tem bridkem udarcu z nami sočustvovali. Posebno zahvalo izrekamo č. duhovščini, gg. govornikom, vojaštvu, zastopnikom društev in organizacij, vsem odličnikom, ki so se udeležili pogreba, uradništvu mestnega poglavarstva, vsem darovalcem cvetja in vencev ter vsem, ki so našega dragega Milivoja spremlili na njegovi zadnji poti.

Vsem iskren »Bog plačaj!«

Celje, dne 10. oktobra 1940.

Rodbina dr. Voršičeva

Naznanjamo tužno vest, da nas je za vedno zapustil naš dobri mož, atek, brat, gospod

dr. Gvidon Sernec

odvetnik

danes 10. oktobra ob 2. uri.

Pogreb se vrši v soboto, dne 12. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Gregorčičeva ulica 1 na okoliško pokopališče.

Nepozabnemu večni spomin.

Celje, dne 10. oktobra 1940.

Marica, žena; Zvonko, Eza, Gvido, Vlasta, otroci; Jela, Melanija, Olga, sestre; Janko, brat.